

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

dennem til Ære og andre til Lærdom og
Fornøjelse ; til Trykken befordret ved V.
Fausbøll ; illustreret af Alfred Schmidt.

Titel | Title:

Beretning om de vidtberømte Molboers vise
Gjerninger og tapre Bedrifter

Alternativ titel | Alternative title:

Beretning om Molboernes vise Gjerninger og
tapre Bedrifter.

Udgavebetegnelse | Edition Statement:

3. forbedrede Udgave.

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : Ernst Bojesens Kunstforlag, 1887

Fysiske størrelse | Physical extent:

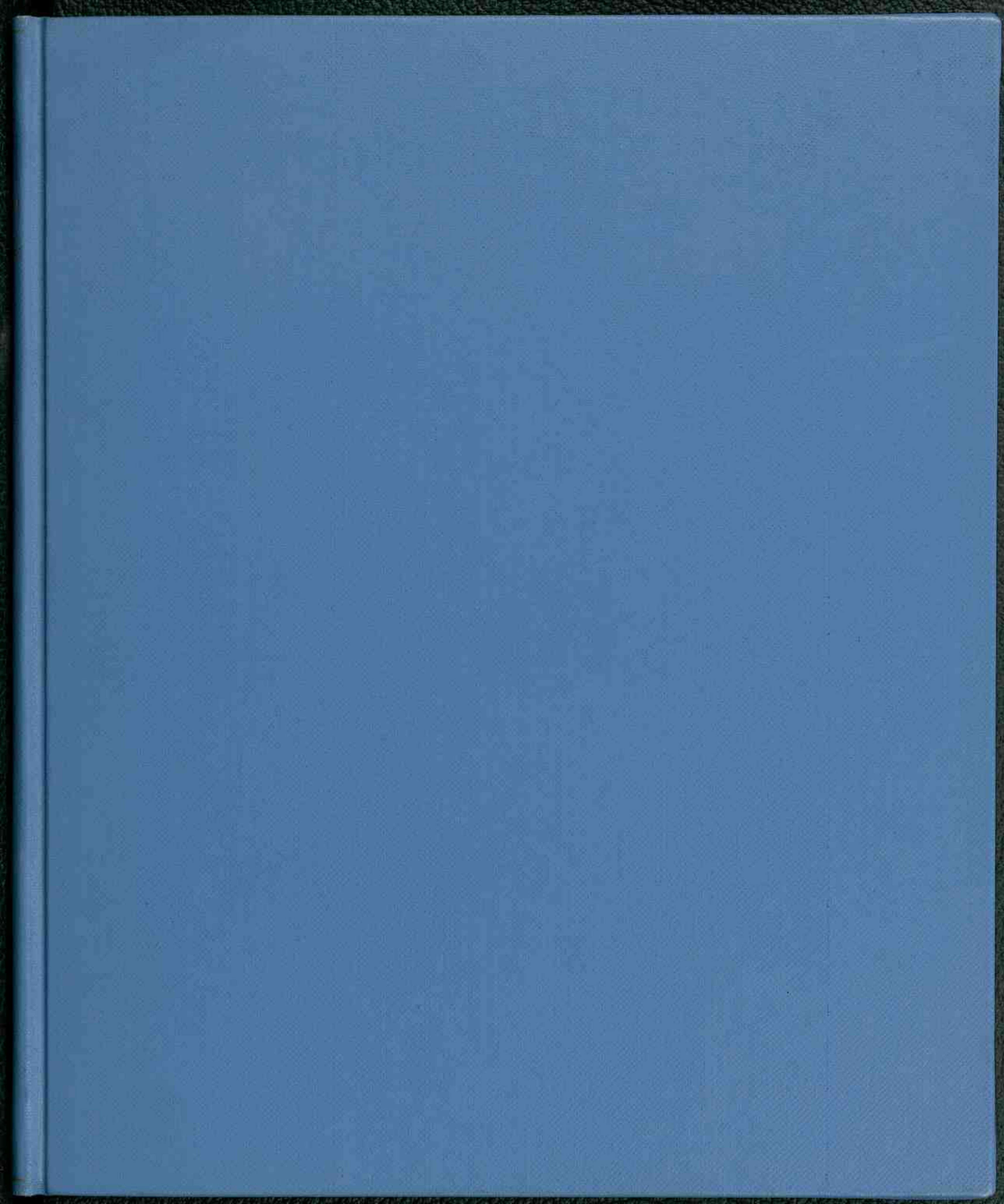
60 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

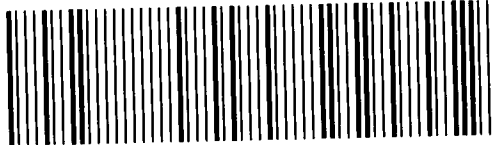
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

59, - 153, - 4°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

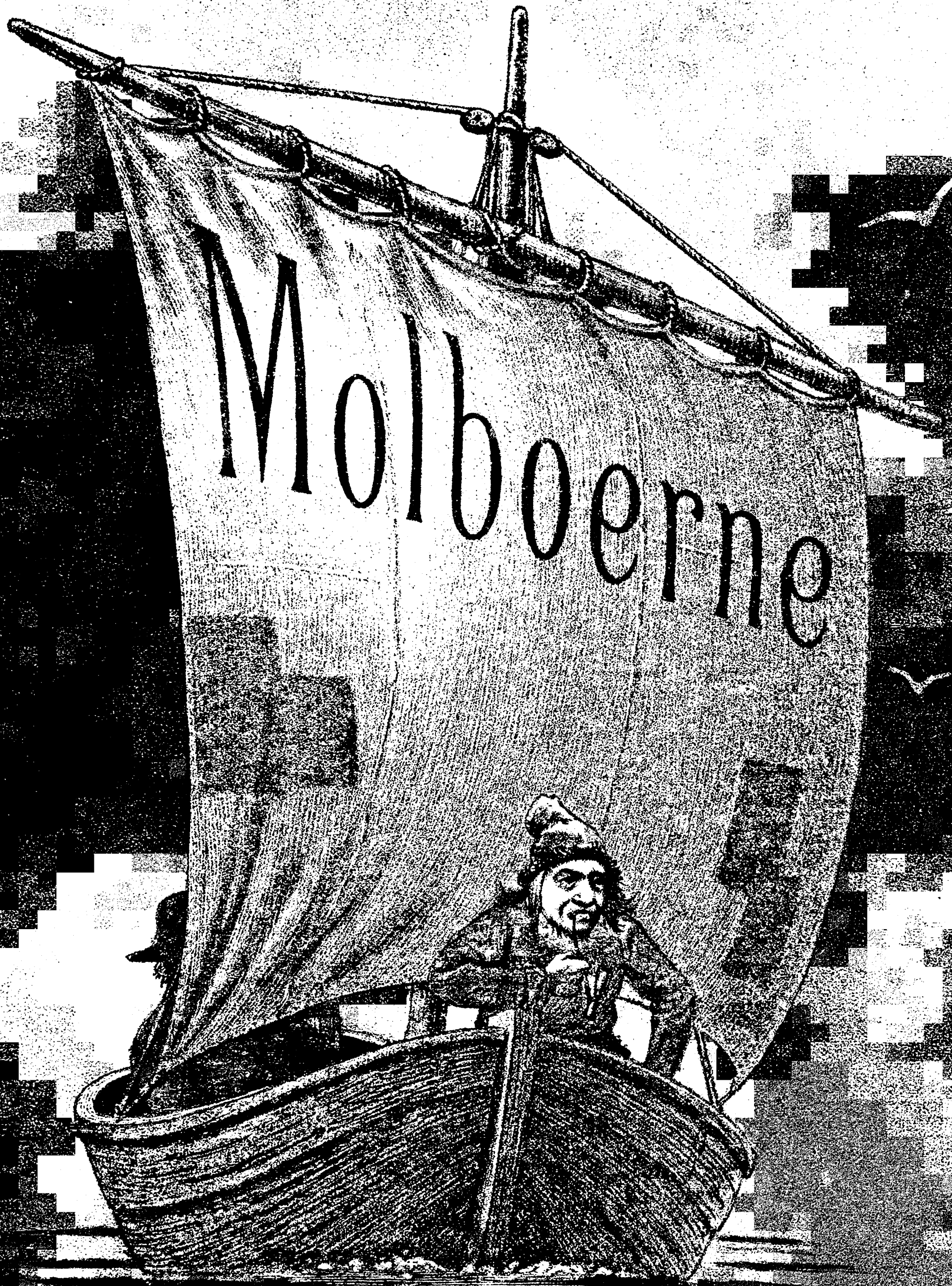

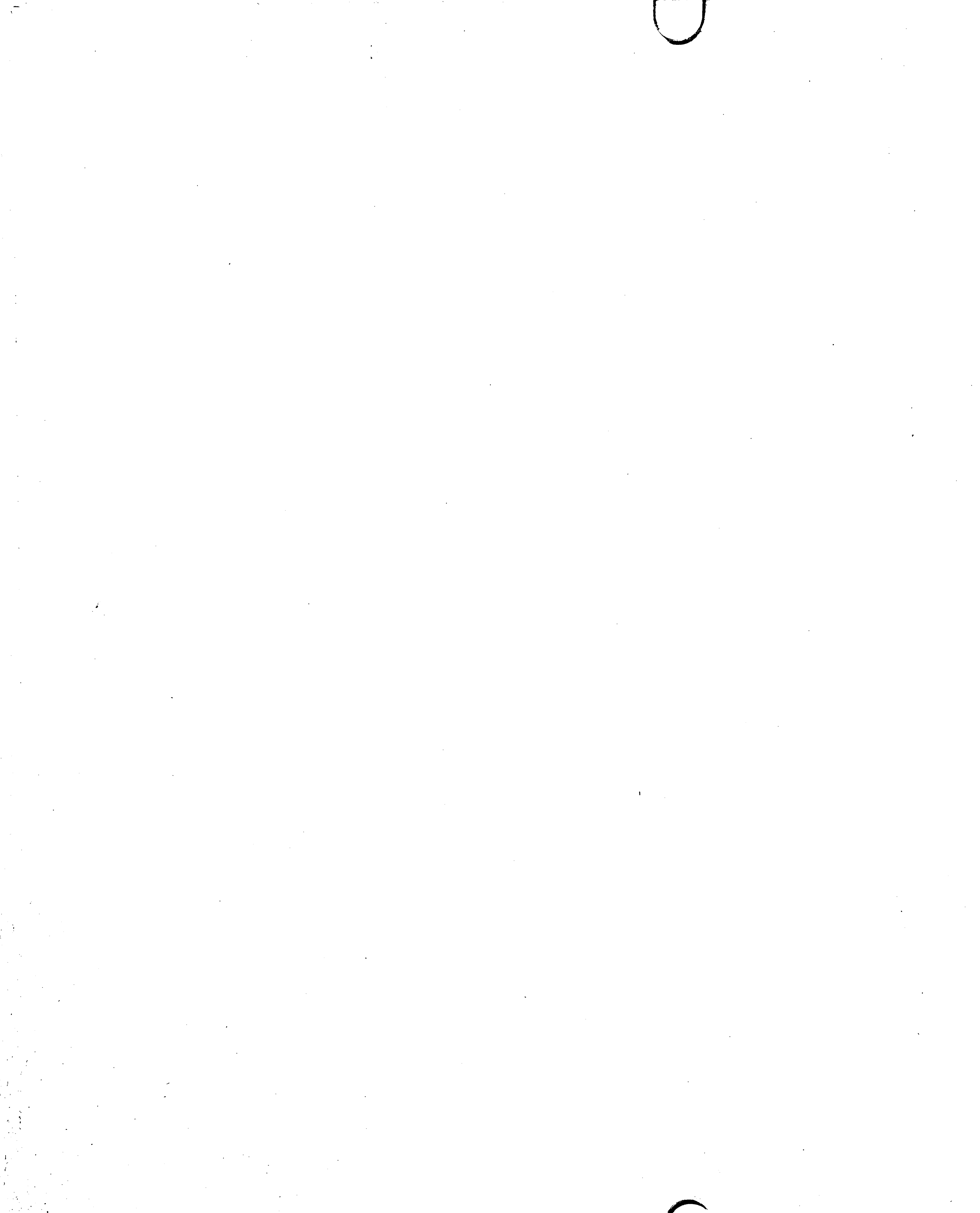
130022883322

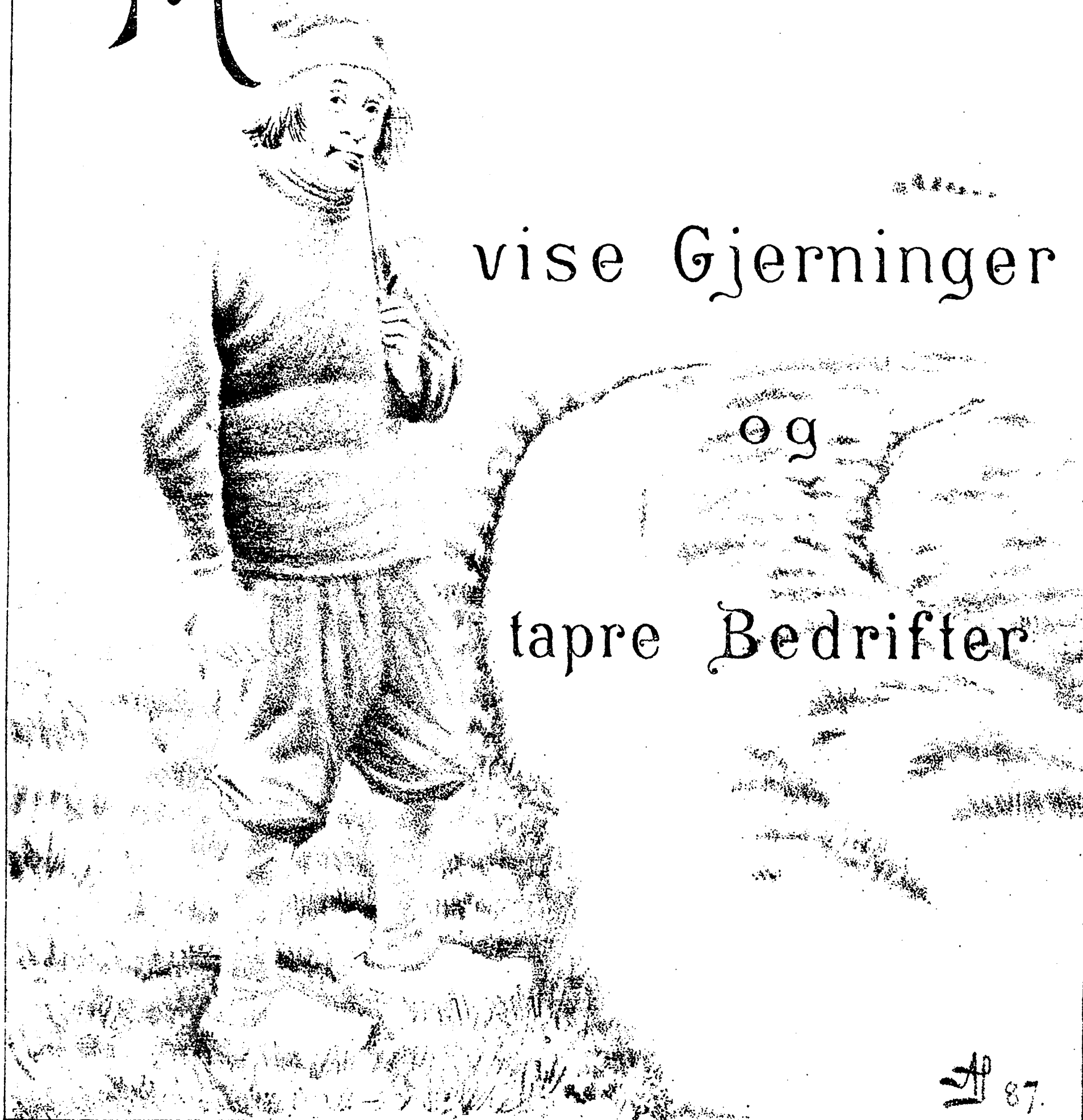

Beretning
om
Molboernes

vise Gjerninger

og

tapre Bedrifter

BERETNING

OM

DE VIDTBERØMTE MOLBOERS

WISE GJERNINGER OG TAPRE BEDRIFTER.

DENNEM TIL ÆRE OG ANDRE TIL LÆRDOM OG FORNØJELSE.

TIL TRYKKEN BEFORDRET

VED

V. FAUSBØLL.

ILLUSTRERET AF

ALFRED SCHMIDT.

TREDIE FORBEDREDE UDGAVE.

ERNST BOJESENS

KUNST-FORLAG.

KJØBENHAVN 1887.

4110

Forberedelse.

Blandt alle danske Folk er der ingen, der fortælles flere Historier om, end disse Molboer. De have fra gammel Tid af haft Ord for at være udmærket snilde og dristige, derfor høres ogsaa mangfoldige mærkelige Fortællinger om dem, af hvilke man her til en belærende og fornøjelig Tidsfordriv har samlet de fornemste.

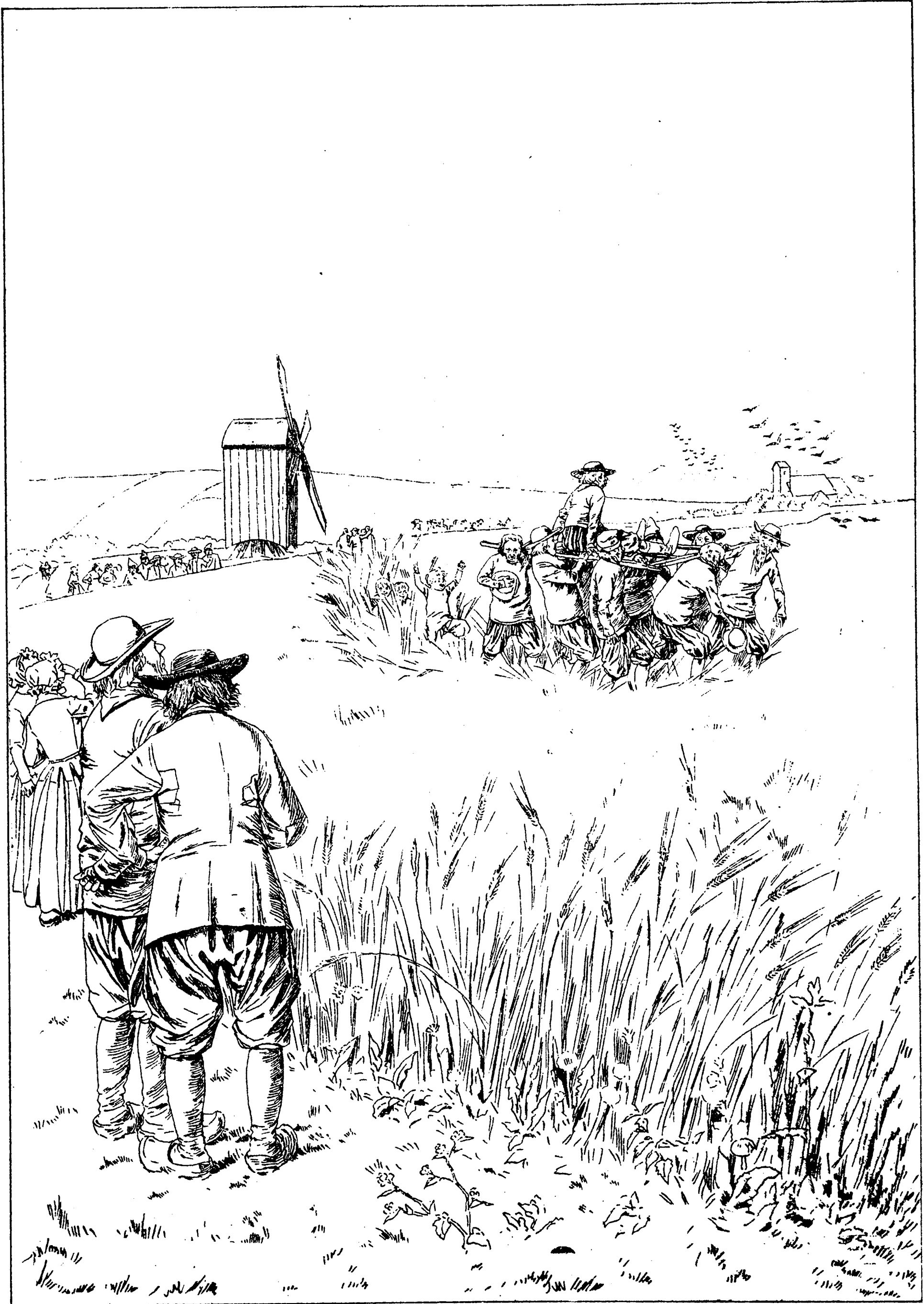

Storken og Hyrden.

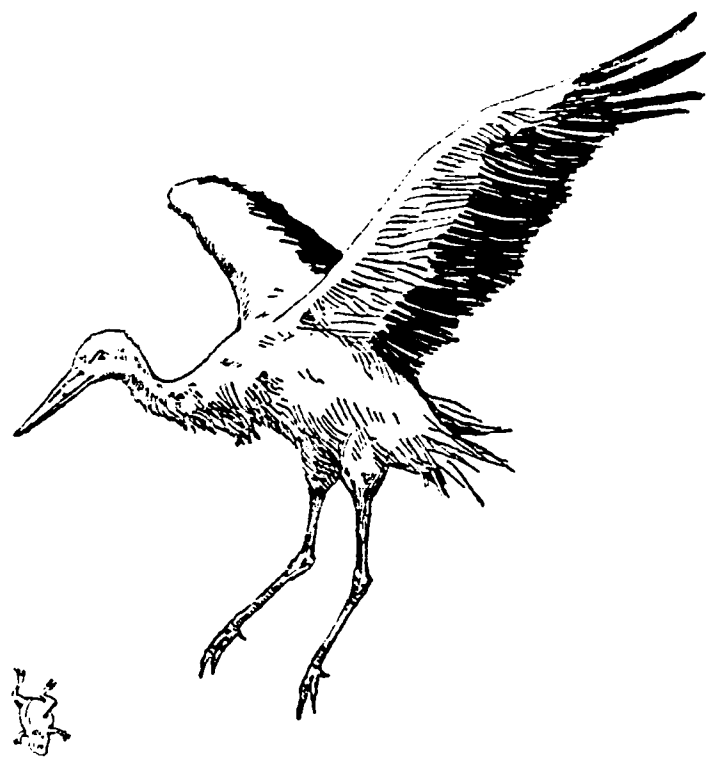

En Sommer, da Kornet allerede stod højt, var en Stork kommen ind paa Molboernes Mark og havde for Vane at spankulere op og ned i deres Kornvang for at fange Frøer. Dette kunde de ikke fordrage, saasom de mente, at den nedtraadte dem en hel Del af Kornet. De raadsloge derfor indbyrdes om, hvorledes de skulde faa den fordrevet, og Bestemmelsen blev, at Byhyrden skulde gaa ind i Kornet og

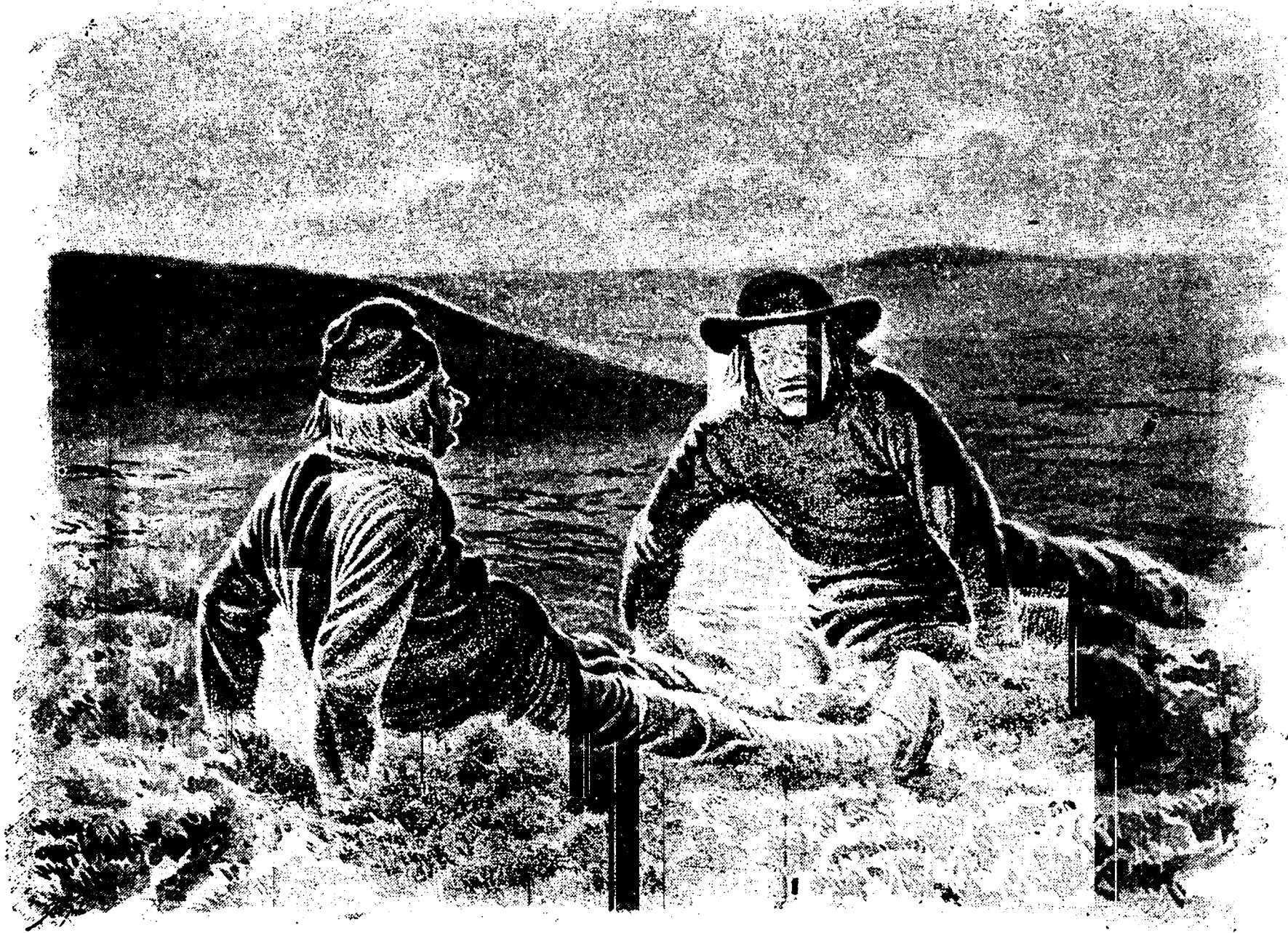

jage den bort. Men just som han skulde ind efter den, bleve de var, at han havde meget store og brede Fødder, saa de vare bange for, at han vilde træde mere Korn ned end Storcken. Saa stode de der raadville og vidste ikke, hvorledes de skulde faa den bort. Endelig kom en iblandt dem med det kloge Raad, at de skulde bære Hyrden ind i Vangen, paa det at han ikke skulde nedtræde Kornet. Dette Raad hugede dem alle. De gik derfor hen og løftede Vangeledet af, satte Hyrden derpaa, og saa bare 8 Mand ham ind i Kornet, hvor Storcken gik, for at han kunde drive den bort. Saaledes nedtraadte da Hyrden slet intet Korn med sine store Fødder.

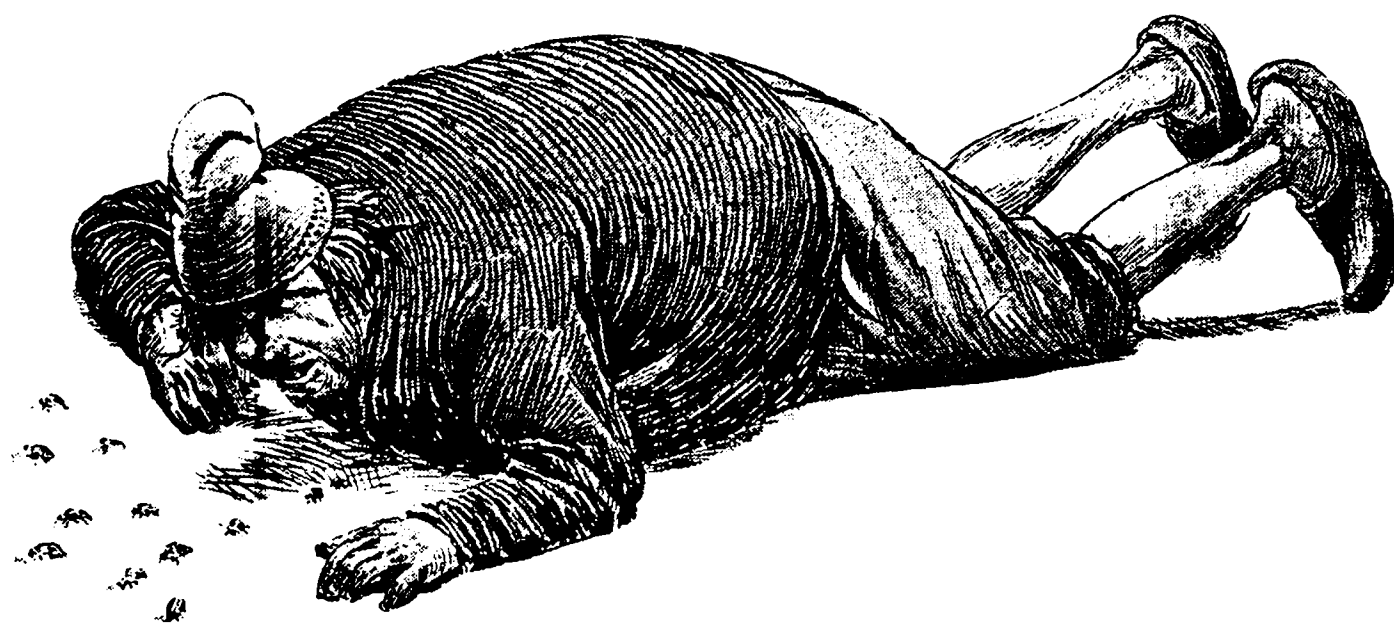
Sortebærrene.

To Molboer vare en Gang komne ud paa en Hede, hvor der fandtes en stor Mængde Sortebær. De lagde sig da ned og spiste, og bleve ved dermed, saalænge de orkede. Da de saa endelig ikke kunde mere, spurgte den ene: »Hør, ha' Swotbær Bien?« Den anden svarede: »Um Swotbær ha' Bien, næ, det trower a it«.

Den første sagde: »No, ha' di it Bien, ja saa har a osse ædt hiele mi Lyw fuld a Skjellebaasier« *).

*) Hør, have Sortebær Ben? — Om Sortebær have Ben, nej, det tror jeg ikke. Naa, have de ikke Ben, saa har jeg ogsaa spist hele mit Liv fuldt af Skarnbasser.

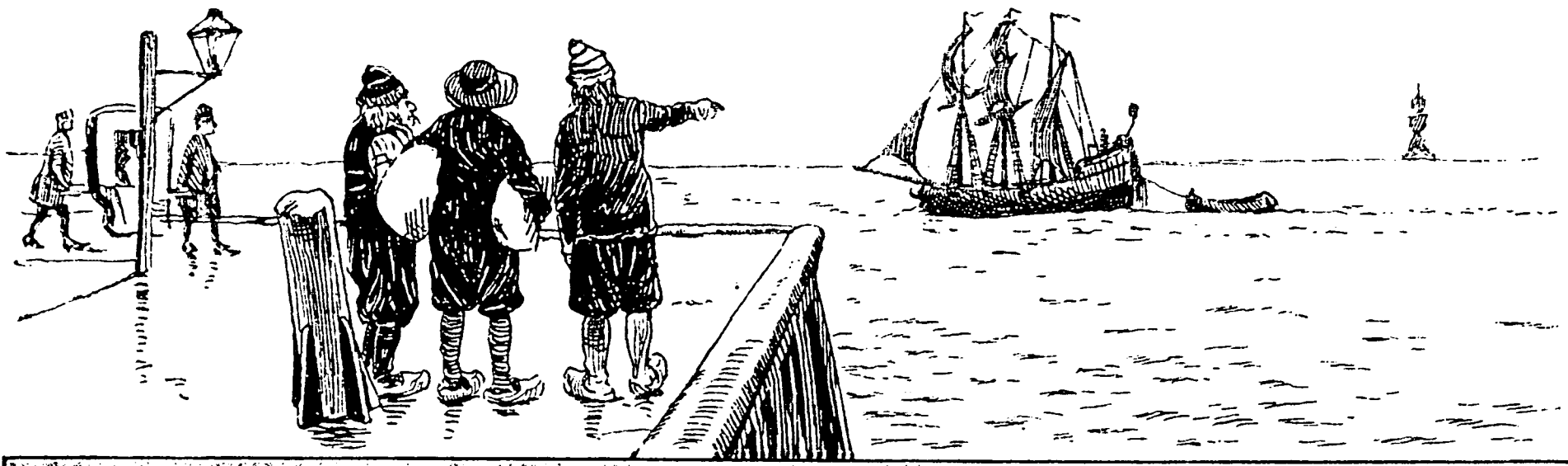

Skibsungen.

Molboerne saa en Gang, da de vare i Aarhus, et Fartøj komme sejlene, hvis Baad slæbte bag efter. Længe vare de i Tvivl om, hvad det kunde være; nogle sagde, at det var en stor Sælhund, andre, at det var en Hval. Men da det kom nærmere, saa de, at det var et Skib, og altsaa maatte Baaden være en Unge af det. Da de meget ønskede at eje et stort Skib, men ikke havde Raad til at anskaffe sig et saadant, besluttede de at købe Ungen, i Haab om, at den snart vilde vokse til og blive ligesaa stor som dens Moder. De tingede derfor med Skipperen om den. Han forlangte 12 Mark Lybsk. Det syntes de imidlertid var for dyrt, hvorfor de bøde ham 6 Rdlr., som de troede var mindre. De fik den da af ham og droge hjem med den. Da de havde naaet Land, tøjrede de Skibsungen paa en med grøn Tang begroet Havbred og flyttede den idelig, men da de efter en Maanedstids Forløb ikke skjønnede, at den var vokset det mindste, raadsloge de om, hvad de nu skulde gjøre for at faa den til at blive stor. Beslutningen blev, at den skulde sættes i den fedeste Eng, der maatte den da endelig trives. Men efter en anden Maanedstid var der dog endnu ingen Forskjel at se paa den. Saa troede de, at de vare blevne bedragne, og de bebrejdede sig selv, at de havde kjøbt den, eftersom det var klart, at det var en Vantrivning og en syg Stakkel, som ikke kunde blive til noget. En foreslog da, at de enten skulde bytte den bort eller føre den tilbage til Skipperen, for at den kunde gaa endnu et Aar hos sin Moder. Dette sidste vandt alles Bifald. Da de nu sejlede tilbage med den til Skipperen og den begyndte at vippe i Vandet, sagde den gamle blandt dem: »Jo, der er dog endnu Liv i den, se, hvor den Stakkel glæder sig til at komme tilbage til sin Moder!« Men Skipperen betalte de 6 Rdlr. til, for at Ungen skulde have Lov til at gaa endnu et Aar hos sin Moder, indtil den lærte ret selv at æde.

Det tørstige Træ.

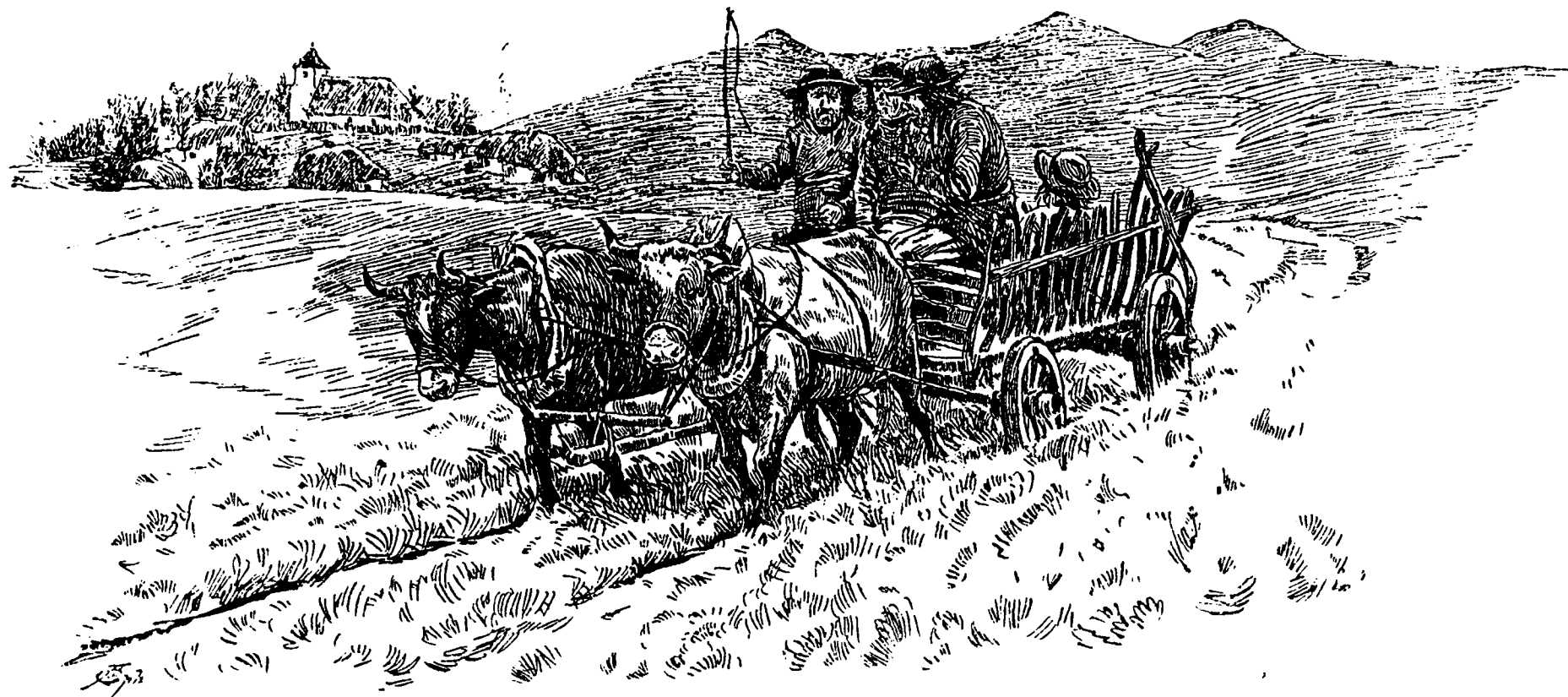
Da en Del Molboer en Gang kom til en Dam og saa et Træ, som stod tæt derved, strække sine Grene ud over Vandet, forundrede de sig saare over dette og sluttede fornuftigvis, at Træet maatte være tørstigt, siden det rakte efter Vandet. De besluttede da af Medlidenhed at hjælpe Træet til at drikke ved at trække Grenene ned. Men de kunde desværre ikke naa dem. Endelig fandt de paa følgende Udvej: En skulde krybe op i Træet og hænge sig fast ved en Gren, og saa skulde en anden tage fat i Benene paa

ham og en tredie i Benene paa den anden og saaledes fremdeles, indtil de, ved at holde hverandre i Benene, kunde ligesom med et Reb trække Træet ned til Vandet. Dette satte de straks i Værk. Men da de nu alle havde faaet fat ved hverandre, begyndte det at gjøre ondt i Hænderne paa den øverste, som holdt fast i Grenen.

Han raabte derfor til de andre: »Tøv lidt, medens jeg spytter i Næverne«, og slap i det samme med begge Hænder, hvorføre de alle til Hobe ynkeligen faldt i Vandet.

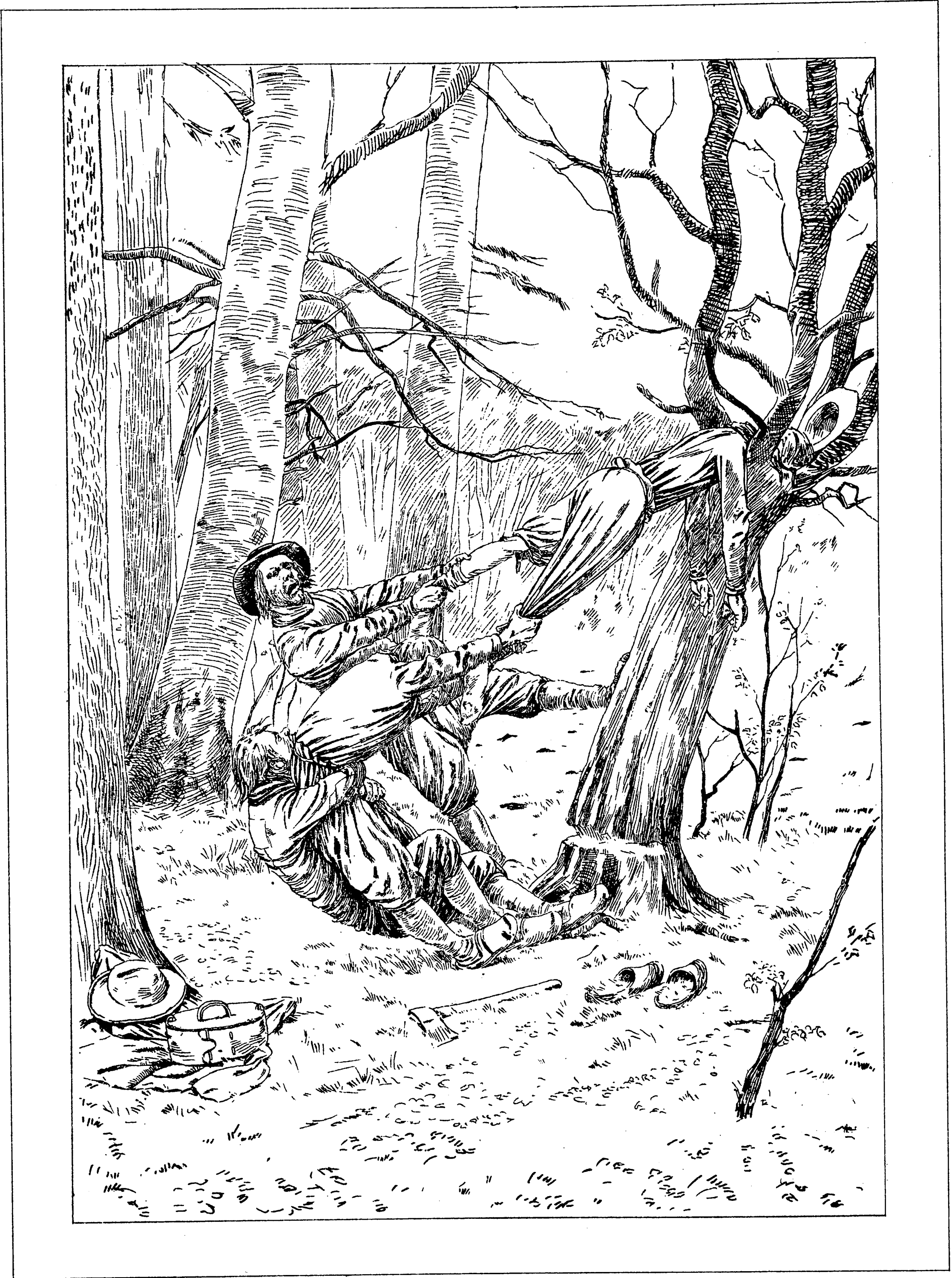

Den Hovedløse.

En Gang droge Molboerne tidlig om Morgenen til Skoven for at fælde Træer. Da de havde gennemhugget Stammen af et Træ saa vidt, at de formente, det kunde trækkes over Ende, bemærkede de, at de intet Reb havde taget med sig til dette Brug. I denne Forlegenhed bleve de med sædvanlig Snarraadighed enige om, at en af dem skulde klatre op i Træet og lægge sin Hals i en kløftet Gren; de andre skulde da trække ham i Benene og saaledes bringe Træet til at falde. Denne Beslutning blev udført. En af dem lagde modig sin Hals i Kløften, og de øvrige begyndte af al Magt at trække ham i Benene. Alligevel mislykkedes denne vel overvejede

Plan. Ved det første Ryk gik nemlig Hovedet af og blev siddende i Træet, medens Kroppen faldt ned til Jorden. Herover bleve de meget forundrede, men da herved intet videre var at gjøre, lagde de den hovedløse Krop i en Vogn og kjørte den hjem til hans Kone, hvem de spurgte, om han ligesom de andre havde haft Hovedet med sig, da han drog ud om Morgenen. »De kann a it saa lig haaws no«, svarede Konen, men da hun havde betænkt sig lidt, udbrød hun: »Jow mesæl haai han Howt mæ sæ, te han sev Kol mæ et i Monnes, farin han drow aaw«*).

---

*) Det kan jeg ikke saa lige huske nu. — Jo, min Sæl, havde han Hovede med sig, thi han søbede Kaal med det i Morges, førend han drog af Sted.

Jerngryden og Manden, som gik nedennom og hjem.

En anden Gang kom nogle Molboer ind i en Kjøbmands Kjøkken i Aarhus, hvor Pigen just havde løftet en stor Jerngryde med Ærter af Ilden. Denne stod endnu og kogte paa Gulvet, efterat den var taget af Ilden, hvilket kom dem meget underligt for, og de ønskede sig straks en saadan Gryde, der kunde koge uden Ild, især da de havde det saa sparsomt med Brændsel paa Mols. De spurgte derfor Kjøbmanden om, hvad han vilde have for Gryden og betalte ham den i dyre Domme. Derpaa droge de glade hjem med deres Bytte, overmaade fornøjede over, at de herefter ikke havde nødig at gjøre Ild paa for at koge deres Mad, siden de nu havde en Gryde, der kunde koge uden Ild. De kunde imidlertid ikke bie, til de kom hjem, med at prøve Gryden, men vilde straks under Vejs paa Baaden koge sig en Ret Ærter. Derfor tog en af dem

Gryden og dyppede den ned i Havet for at tage Vand til at koge Ærterne i. Men til al Ulykke faldt den fra ham og sank til Bunds. Nu vidste de ikke, hvad de skulde gjøre for at faa deres Gryde

igjen. Endelig besluttede de efter nøje Overvejelse, at en af dem skulde gaa ned og hente den, og de andre imidlertid blive liggende stille og vente paa ham. Altsaa sprang en ud for at gaa ned og

hente Gryden. Men da han tøvede noget længe, begyndte de andre at snakke om, hvad der vel kunde være Aarsag til, at han ikke kom med den. De fleste holdt for, at den maatte være ham for tung, og de besluttede derfor, at en anden skulde gaa ned og hjælpe ham med at faa den op. Saa sprang da den anden ud, men ikke heller han kom tilbage. Da de nu havde biet en lang Tid efter dem og ikke kunde fatte, hvor de bleve af, sagde en af dem endelig til de andre: »Vi ville ikke vente længere efter dem, de maa være gaaede nedenunder og hjem for at komme førend vi andre«. Saa roede de da til af alle Livsens Kræfter og kom ogsaa i Land førend deres Kammerater.

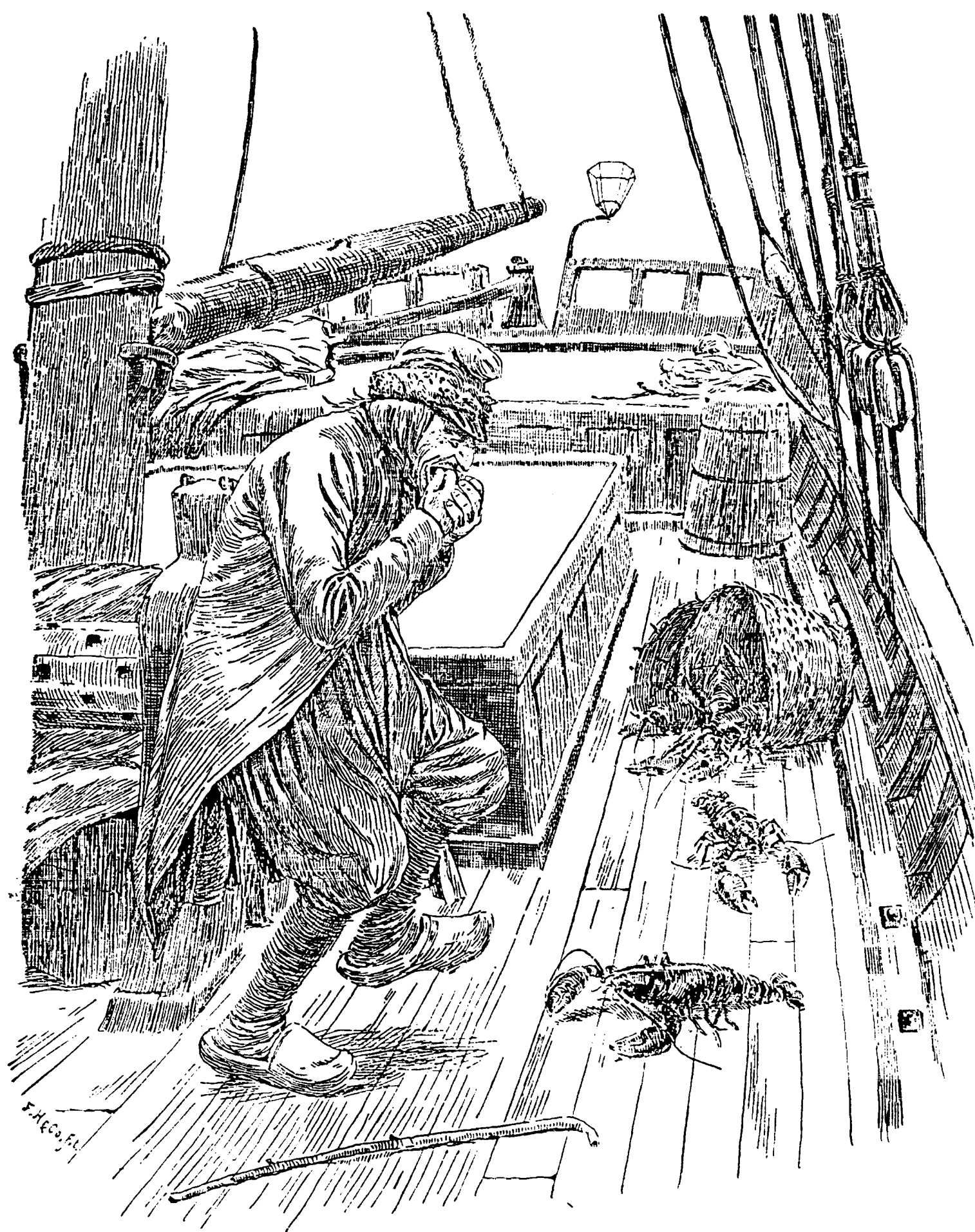

Hummerne.

En Gang hørte en gammel Molbo, at der var kommet et norsk Skib til Æbeltoft. Han havde aldrig før set Nordmænd og besluttede derfor at gaa til Byen og hilse paa dem. Da han kom ned til Havnen og fik Skibet opspurgt, gik han over Landgangen

ud paa det, men saa ingen Folk, for de vare netop alle gaaede fra Borde. Derimod krøbe nogle Hummere, som vare slupne ud af en Kurv, omkring paa Dækket. Saa troede da Molboen, at de vare Skibsfolkene, og rakte en af dem Haanden med de Ord:

»Go' Daw, Faalil!« Hummeren klemte ham, saa han skreg. Men da han havde faaet sin Haand igjen, sagde han: »Det er et bitte Folk, de Nordmænd, men haandfaste ere de«.

Næserne.

En Gang blev Molboernes Regnekunst sat paa en haard Prøve. De skulde nemlig tælle efter, hvormange de vare. De vidste, at de vare syv, da de gik hjemmefra, men enhver af dem, der talte dem nu, kunde ej tælle flere end seks, efterdi at den, der talte de andre, altid glemte sig selv. Da de længe havde brudt Hovederne herover og ikke kunde gjøre det til mere end seks, og dog heller ikke savnede nogen, raadførte de sig endelig med en vejfarende

Mand, som just kom forbi. Han førte dem hen til en stor blød Kokasse og raadede dem til at lægge sig ned rundt om samme, stikke hver sin Næse i den og saa tælle Hullerne. Dette gjorde de, og da kunde enhver tælle syv Huller.

Benene.

I ikke mindre Vilderede vare en Del Molboer en anden Gang, efterat de havde sat sig ned paa Jorden i en Kreds. Da de nemlig igjen skulde til at staa op, kunde de ikke hitte Rede i deres Ben. De bleve da siddende stille i den Tanke, at de ikke kunde rejse sig, før de fik Redelighed paa Benene. Saa kom der heldigvis tilsidst en Mand forbi, som de kunde spørge til Raads. Han viste nu først hver af dem deres Ben og vilde have dem til at trække dem til sig og staa op, men da det alligevel ikke hjalp noget, saa fandt

han paa et andet Raad. Han tog nemlig sin Kjep og slog først en over Benene, saa en anden, saa en tredie og saaledes fremdeles, og saasaare da enhver af dem følte Slaget, kjendtes han endelig ved sine Ben og drog dem til sig.

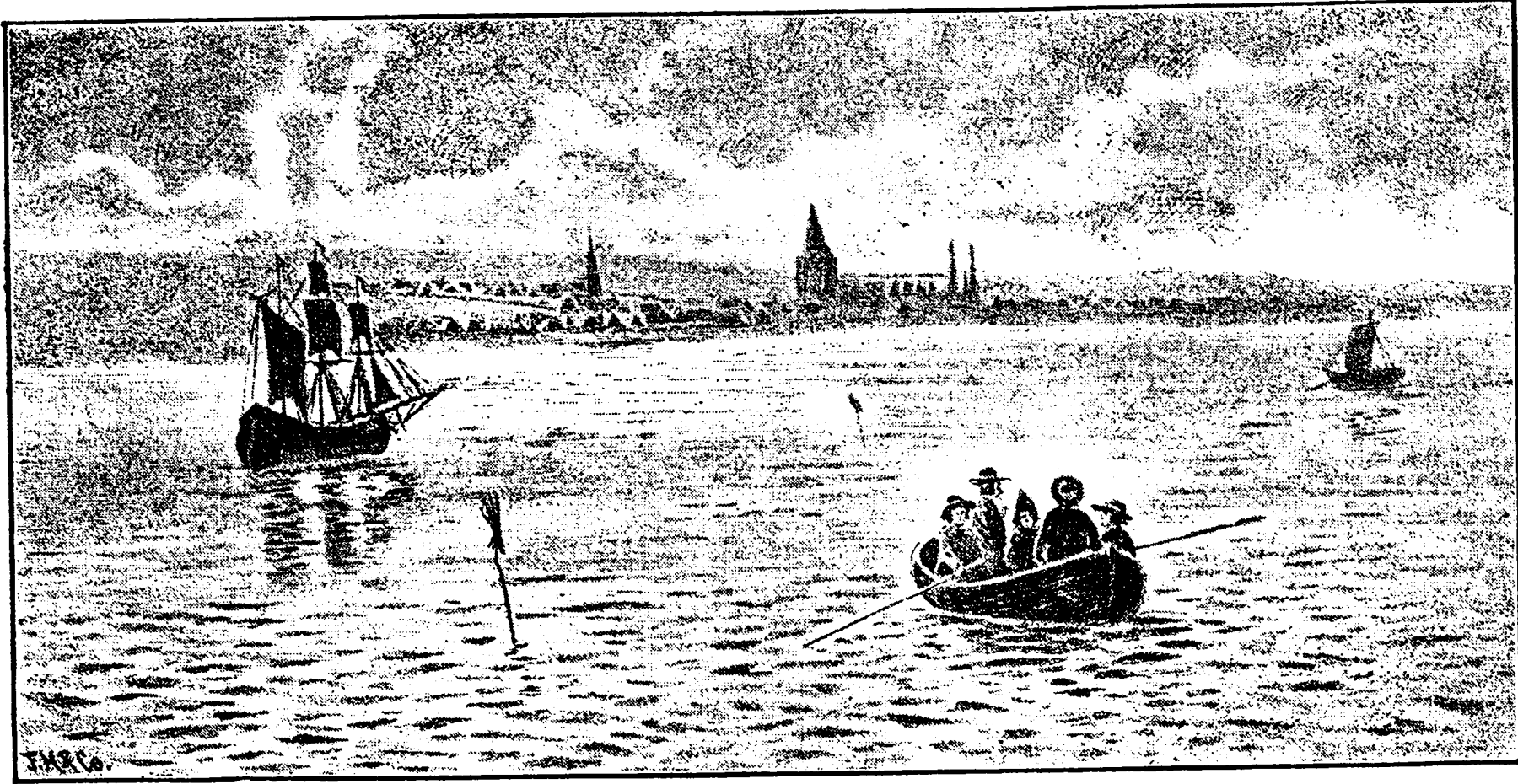
Hullet.

En Gang gravede Molboerne en Brønd. Da de derved fik en stor Bunke Jord tilovers, raadsloge de om, hvor de skulde gjøre af denne Mængde Fyld, som jo dog ikke kunde ligge der og flyde. Da foreslog en af dem, at de skulde grave et Hul og komme Jorden deri. Dette vandt straks alles Bifald. Men lidt efter spurgte en anden betænkelig: »Ja, men hvor skulle vi saa gjøre af den

Bunke vi faa, naar Hullet er gravet?« Herpaa svarede det kløgtigste Hoved imellem dem: »Jo, det har gode Veje, vi grave begribeligvis Hullet saa stort, at det kan rumme begge Bunkerne«.

Bøssen og Maanen.

En Gang havde en Skjelm bildt Molboerne ind, at Fjenden var i Riget og at han snart vilde komme og indtage deres Land. De overlagde da Sagen med hverandre og vare alle enige om, at Landet burde sættes i god Forsvarsstand og at nogle af dem til den Ende skulde drage over til Aarhus for at købe en Bøsse, som de kaldte en Skydere. Afsendingerne rejste straks og kom i Aarhus ind til en Mand, hos hvem de fandt en gammel rusten Bøsse hængende paa Bjælken under Loftet. De spurgte, hvad den skulde koste, og købte den til en meget høj Pris. Derpaa vilde de prøve, om den ogsaa kunde skyde. Men det var ingen Børneleg. De aftalte da med hverandre, at en skulde holde Bøssen ud og skyde den af, medens alle de andre skulde staa bagved, den ene efter den anden, og holde paa hverandre.

De gik altsaa ned til Stranden, stillede sig i Orden, og den forreste sigtede over mod deres Land og trak Bøssen af. Men da nu den gamle rustne Bøsse, der i mange Aar havde ligget ladet, brændte af, gav den den forreste saa stærkt et Stød, at han faldt tilbage paa den anden og denne igjen paa den tredie og saaledes fremdeles, indtil de alle vare faldne over Ende. Lidt efter kom de dog til sig selv igjen og rejste sig op, men da fik de en endnu større Skræk, thi just i det samme begyndte Maanen at staa op lige over deres Land, og da den saa ganske rød ud som Ild, indbildte de sig, at de med Bøssen havde skudt deres eget Land i Brand, hvorfor de kastede deres Skydere i Vandet, fore i Baaden og satte over af alle Kræfter. Men da de vare komne lidt ud fra Land og Maanen imidlertid var kommen højere op, saa de, at de havde taget fejl, og de ønskede sig nu deres Skydere igjen, som de i deres Skræk havde begravet paa Havsens Bund.

Kirkeklokken.

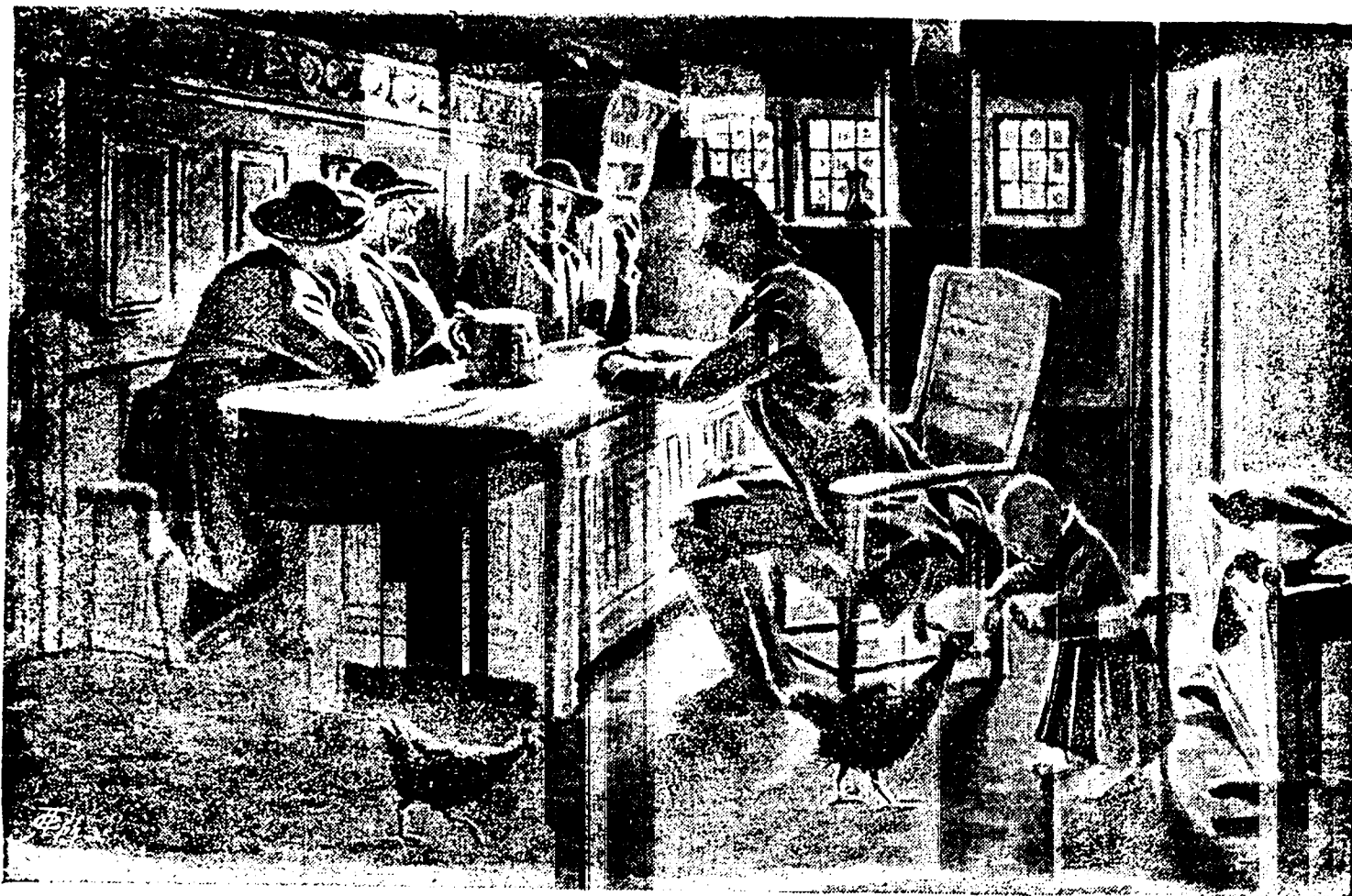
Da Molboerne vare komne hjem fra deres før omtalte Rejse til Aarhus, men nu ingen Bøsse havde at forsvare sig med, medens de dog endnu frygtede for Fjendens Overfald, saa toge de sig fore at frelse hvad de kunde fra Fjendernes Hænder. Det, som de holdt mest af og først vilde redde, var deres Kirkeklokke. Efter at have tumlet en Del med den fik de den endelig ned fra Taarnet, men saa raadsloge de længe om, hvorledes de skulde gjemme den, saa Fjenden ikke kunde

finde den. Endelig bleve de enige om at sænke den i Havet. De slæbte den derfor ned i en stor Baad, droge derpaa langt ud paa Søen med den og kastede den i Vandet. Men da den nu var kastet ud, begyndte de at tænke sig om, idet de sagde til hverandre: »Ja, nu er den visselig vel gjemt for Fjenden, men hvorledes finde vi den igjen, naar Fjenden er ude af Landet?« Da sprang en af dem op, som var klogere end de andre, og sagde: »Det har gode Veje, vi kunne jo sætte et Mærke til den«. Og i samme Øjeblik snappede han sin Kniv op af Lommen og skar en stor Skure i den Side af Baaden, hvor den var kastet ud. Saa droge de alle ganske rolige i Land og troede forvist efter dette Mærke igjen at kunne finde den.

Spegesildene og Aalen.

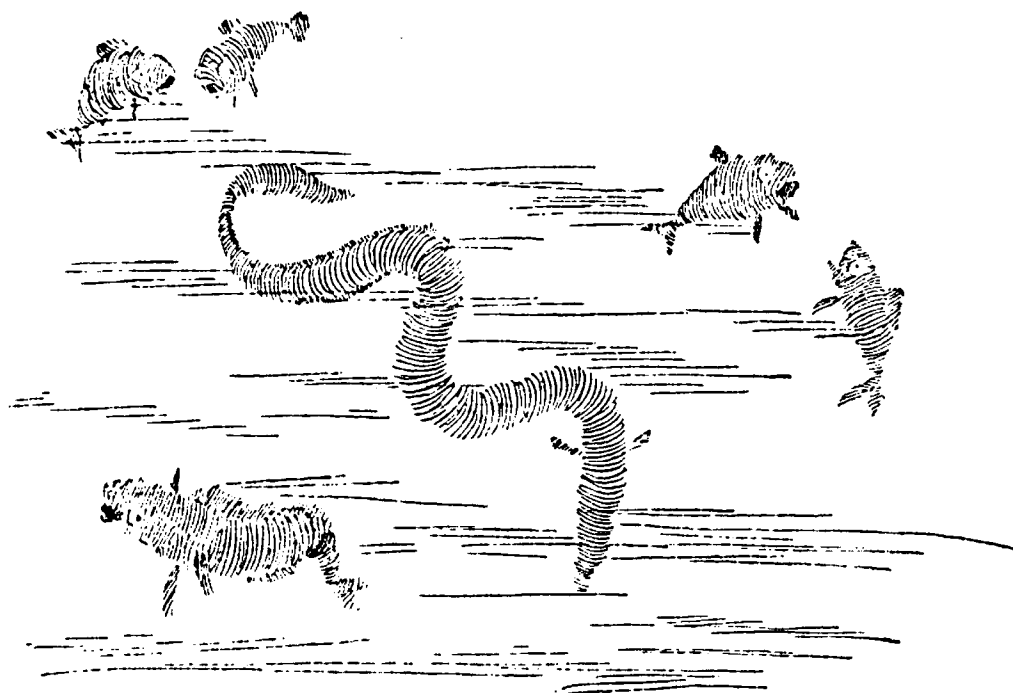
Et Aar, da Spegesild vare noget dyre, faldt det Molboerne tungt at skaffe sig denne Kost, som de om Vinteren saa gjerne gad haft. De raadsloge derfor om, hvorledes de skulde mage det saaledes, at de ikke ad Aare vare nødte til at købe denne dyre Vare. En, som havde Ord for at være den kløgtigste, mente da, at, ligesaavel som den ferske Sild kunde yngle i Vand, maatte fornuftigvis ogsaa Spegesilden kunne det. Han raadete dem derfor, at de en Gang for alle skulde købe en Tønde Spegesild i Aarhus og kaste dem i Gadekjæret, saa kunde de siden, naar Sildene havde ynglet, hvert Aar trække saamange som de lystede. Dette Raad hugede dem alle, og straks rejste nogle af dem til Aarhus og købte Sildene, som

saa bleve kastede i Kjæret, for at de der kunde yngle i Ro til næste Aar. Men da de nu Aaret efter kom med deres Fiskevod for at fiske Spegesild, kunde de, ihvormegen Umage de end gjorde sig, ikke faa en eneste fat. Imidlertid fik de dog langt om længe en stor fed Aal i Voddet. Da de saa den, sluttede de straks alle, at det var Tyven, der havde fortæret deres Spegesild, følgelig vare de

ogsaa enige i, at den burde dø den pinligste og haardeste Død. Men hvad Straf skulde det være? Nogle vilde have den brændt, andre vilde have den hængt, nogle vilde piske den ihjel, andre vilde skjære den i Stykker og saaledes videre. Endelig traadte en gammel Molbo frem, som en Gang havde været nær ved at drukne, og eftersom han ikke havde fundet Behag i at opholde sig ret længe i det salte Vand, troede han, at det forholdt sig ligesaa med Aalen.

Han raadede dem derfor, at de skulde drage ud paa det vide Hav og drukne den der. Dette Raad holdt de alle for godt, hvorfor de satte sig i en Baad og roede langt langt ud med Aalen, paa det at den ikke skulde kunne svømme i Land. Da de nu vare komne saa langt ud, som de syntes passende, satte de den i Vandet. Aalen, som imod sin Natur saa længe havde været paa tørt Land, glædede sig ved at komme i sit eget Element igjen og spillede derfor med Halen, saasnart den var kommen i Vandet. Da den gamle Molbo blev dette var, sagde han til de andre: »Ser I, hvor haard Døden er at gaa paa, siden han vrider sig saa ynkelig!«

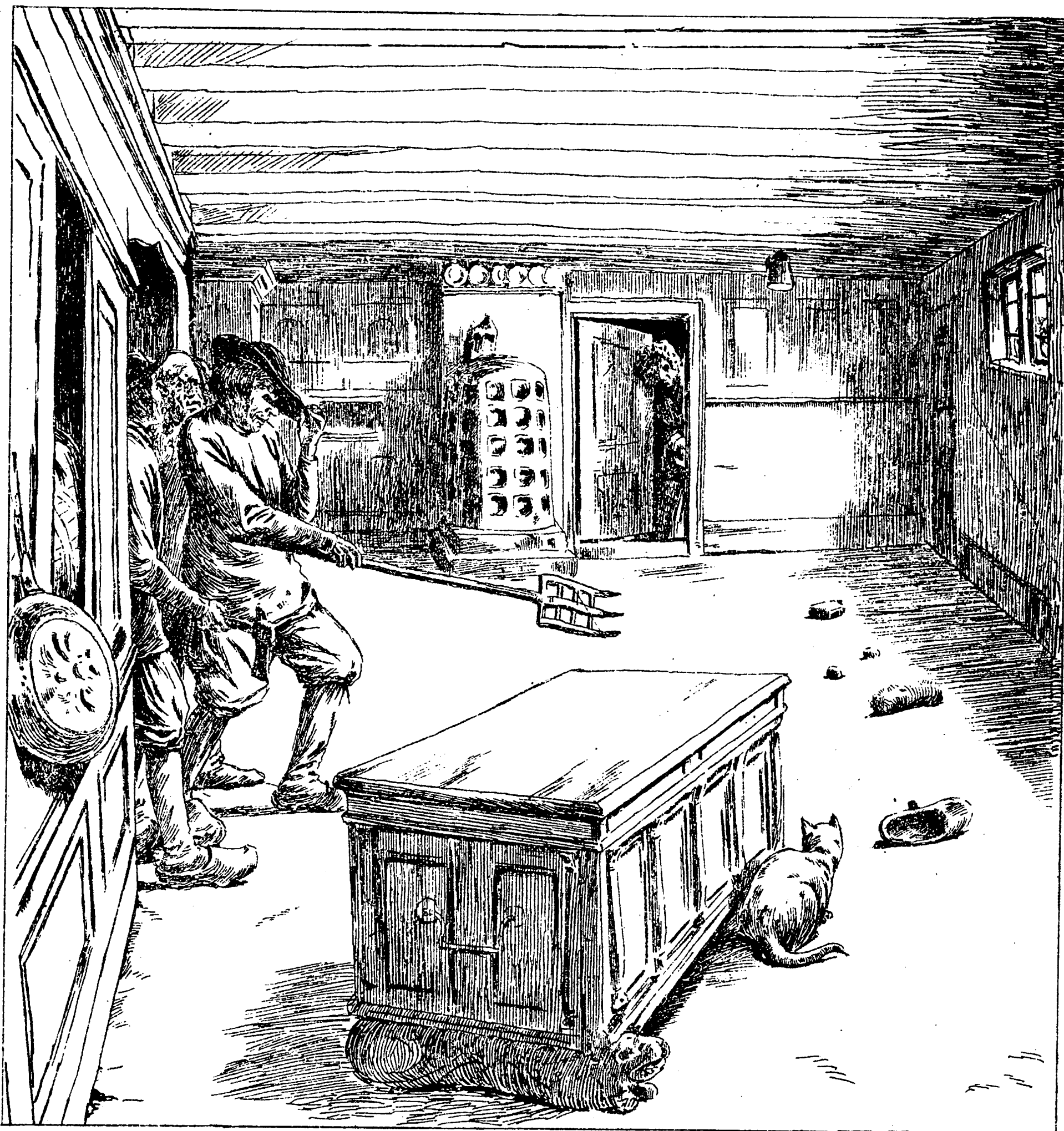

Mavepølsen.

Da en af Molboerne en Gang havde slagtet en Ko, og hans Kone havde gjort Blodpølser deraf, var en stor Mavepølse af en Hændelse falden ned bag en Kiste, uden at de savnede den. Da den havde ligget der i nogen Tid og var bleven fugtig, blev den skimlet og laadden overalt. Saa bad Konen Manden en Dag at hjælpe sig med at flytte Kisten. Idet han nu løftede Kisten ud fra Væggen, fik han Øje paa den mulne Pølse, hvilken han ansaa for et underligt Dyr. Han slap derfor ganske forskrækket Kisten, løb om til sine Bymænd, og fortalte dem, at der var kommet et fælt og græsseligt Dyr i hans Hus, samt bad dem, at de vilde hjælpe ham med at dræbe samme. Disse tapre Mænd bevæbnede sig da, en med

en Øxe, en anden med en Høtyv, en tredie med en Møggreb, og gik saa med Manden. Da de imidlertid fik det fæle Dyr at se, turde ingen komme det paa tre Skridt nær, men de bleve alle staaende

udenfor Kammerdøren og stak til det med deres Forke. Imedens de saaledes svedte Angestens Sved i denne svare Strid, kom Gaardhunden løbende ind imellem Benene paa dem og foer lige i Pølsen

og aad den. Da saa de med Skamfuldhed, at det var kun en mullen Pølse, som de havde kjæmpet med.

Noget mere modig var dog en Molbo, der paa Vejen fandt et Hvedebrød, som En havde tabt. Eftersom han aldrig tilforn

havde set et saadant, var han i Førstningen bange for at røre ved det, men da han saa, at det ikke rørte sig, tog han det dog tilsidst

op og dristede sig endog til at bide i det. Da mærkede han, at det duede til at spise, og sagde til sin Kammerat: »Havde jeg kun Brød til den, turde jeg spise den!«

Fiskevognene.

At Molboerne ikke have været saa ganske modige ligeoverfor Spøgelse, viste de en Gang, da en Del af dem kørte med tør Fisk til Kjøbstaden og ved en Skov nedenfor en Bakke havde spændt fra for at bede og nu laa paa Jorden ved Vognene. Som det lakkede mod Aften, saa nemlig et Par Skjelmer oppe i Skoven disse Vogne og fik Lyst til Fiskene, men saasom de ikke vare mandstærke nok, maatte de se, om de ikke ved List kunde fordrive Molboerne fra deres Vogne. De bleve da enige om, at de vilde tage et Hjul, ombinde det med Halm, stikke Ild i Halmen og saa lade Hjulet

løbe ned ad Bakken til Molboerne, saa troede de nok, at disse gode Folk vilde løbe deres Vej og lade Vognene i Stikken. Da de havde faaet fat paa et gammelt Hjul, begyndte de i Mørkningen øverst paa Bakken med deres Kunster. Men da de sloge Ild og tændte Halmen paa Hjulet, og Molboerne bleve dette var, sagde den ene af disse til den anden i Stilhed: »Ser du det? Hvad mon det kan være?« Hvorpaa en gammel Molbo svarede: »Det er den lede Fanden!« Da alle Molboerne nu begyndte at blive bange og spørge hverandre,

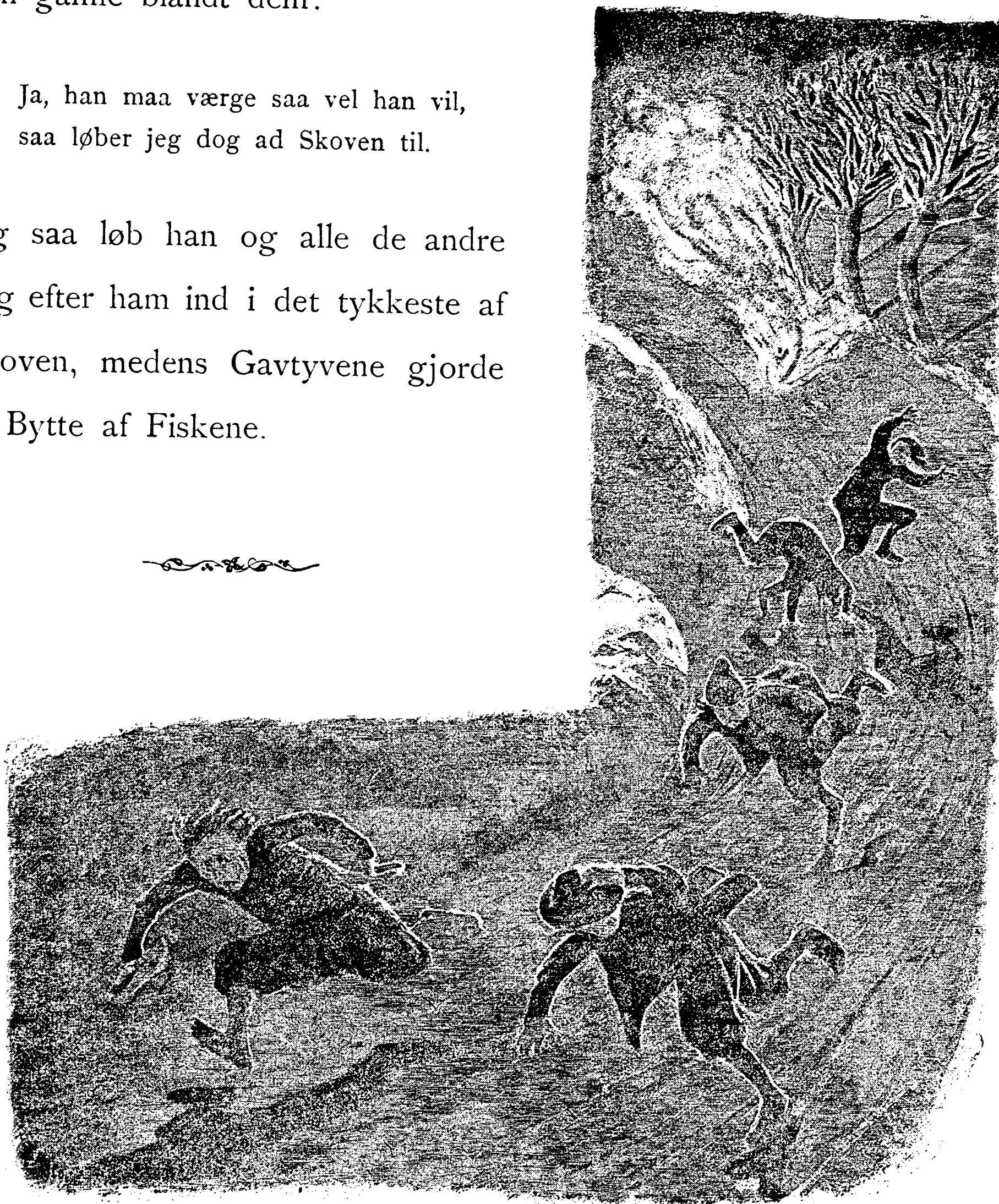
hvad de skulde gribe til, gav en af dem det Raad, at de skulde synge en Psalme, og derpaa begyndte de alle at synge:

Vor Gud han er saa fast en Borg,
han er vort Skjold og Værge o. s. v.

Men i det samme havde Skjelmerne faaet deres Anstalter færdige og lode saa Hjulet løbe ned ad Bakken. Saasnart Molboerne saa denne Ild komme væltende mod sig, raabte den gamle blandt dem:

Ja, han maa værge saa vel han vil,
saa løber jeg dog ad Skoven til.

Og saa løb han og alle de andre bag efter ham ind i det tykkeste af Skoven, medens Gavtyvene gjorde et Bytte af Fiskene.

Lomme-Uret.

En Gang fandt nogle Molboer paa Vejen et Lomme-Ur, som en havde tabt. De toge det op og saa paa det med største Forundring, eftersom ingen vidste, hvad det var for en underlig Ting. I det samme blev en af dem var, at det tikkede indvendig i Uret. Aldrig saasnart hørte han dette, førend han udbrød, at Fanden maatte være deri, og kastede det bange fra sig. Heller ingen af de andre

turde røre ved det. Endelig tog den ældste af dem en stor Sten og slog ned paa Uret, saa det blev ganske knust og følgelig holdt op at tikke. Da han havde udført denne Heltegjerning, bukkede han sig ned og lagde Øret til Uret for at høre, om det endnu tikkede, men da han intet hørte, sagde han stolt til de andre: »Ser I, at jeg lærte ham at tie stille!« Da bleve de alle glade over, at de havde overvundet denne farlige Fjende, gik bort og lode Uret ligge.

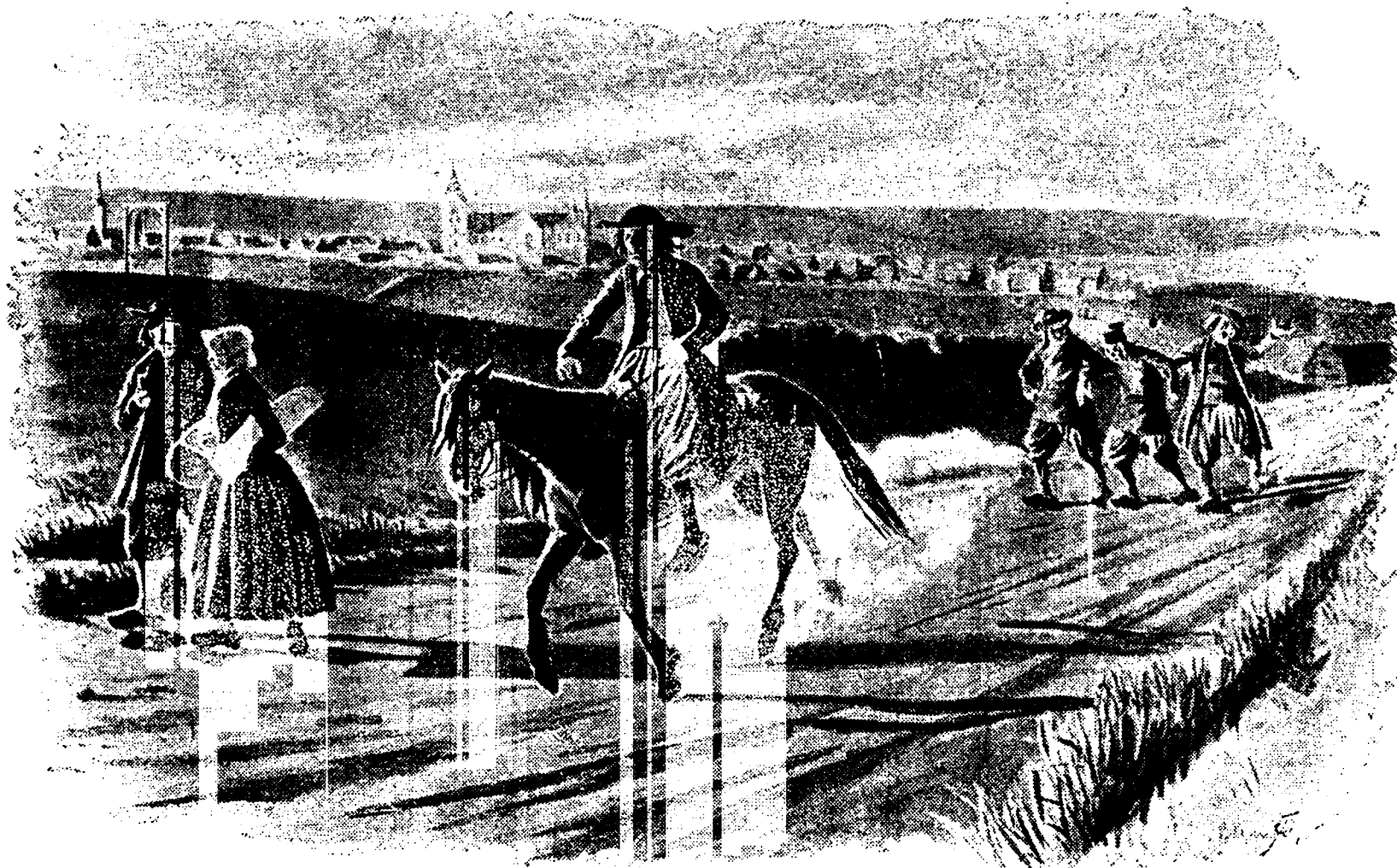
Humblebien i Lægelen.

Paa den Tid, da Rygtet spredte sig, at Fjenden var kommen i Landet, vendte to Molboer ved Aftenstid hjem fra Marken. Hændelsesvis var en Humle kommen ind i den Enes Lægel, der var tom og hang paa hans Ryg, og da den ikke kunde finde ud igjen af Hullet, men surrede omkring derinde og gjorde en svær Allarm, troede Molboen, at det var Trommen han hørte, og sagde til sin Kammerat: »Nu er der en Ulykke paa Færde, Fjenden er i Hælene paa os, lad os endelig løbe, jeg hører alt Trommerne røres«. De

løb saa alt hvad de kunde, indtil de, da det var bleven mørkt, stødte paa en Rugmark, hvor Kornet bølgede op og ned for Vinden. De tænkte, at dette var Havet, droge derfor deres Hoser af og vadede igjennem. Paa den anden Side af Rugvangen kom de igjennem en Hørager, og da nu Hør-Kneblerne sloge dem om de bare Ben og Humlen blev ved med at brumle i Lægelen, turde de ej se tilbage, fordi de troede, at Fjenden allerede var dem saa nær, at han skjød Hagel i Benene paa dem. Omsider traf de paa et Par tøjrede Heste, dem sprang de i største Hast op paa for at undløbe, men da Tøjrepælen i Skyndingen blev rykket løs med stor Kraft, sprang den op i Nakken paa den ene og gav ham et vældigt Slag. Han raabte da til den anden: »Aa, jeg er alt skudt, hils min Fader og sig, at jeg var den første, der faldt for Fædrelandet«.

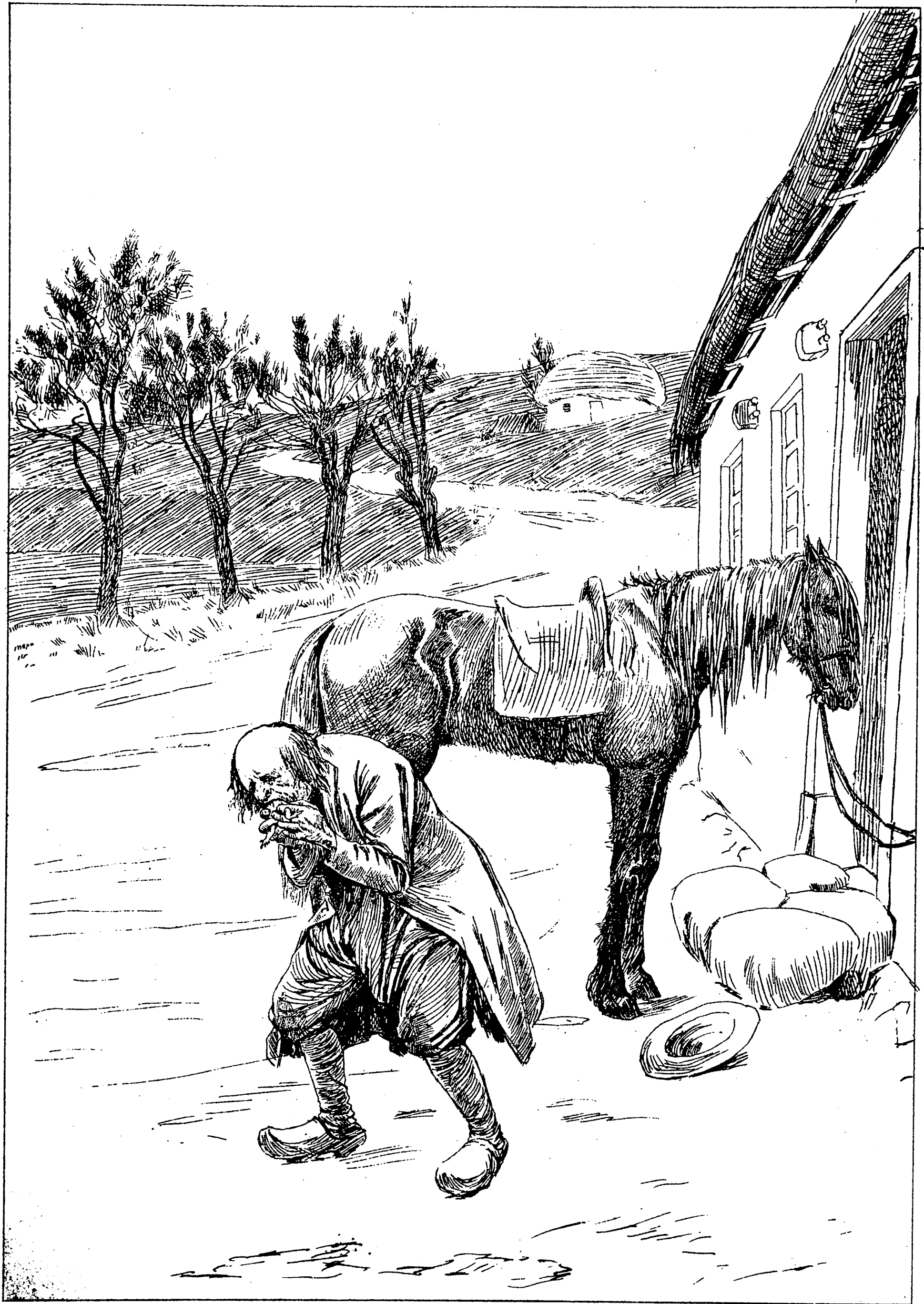

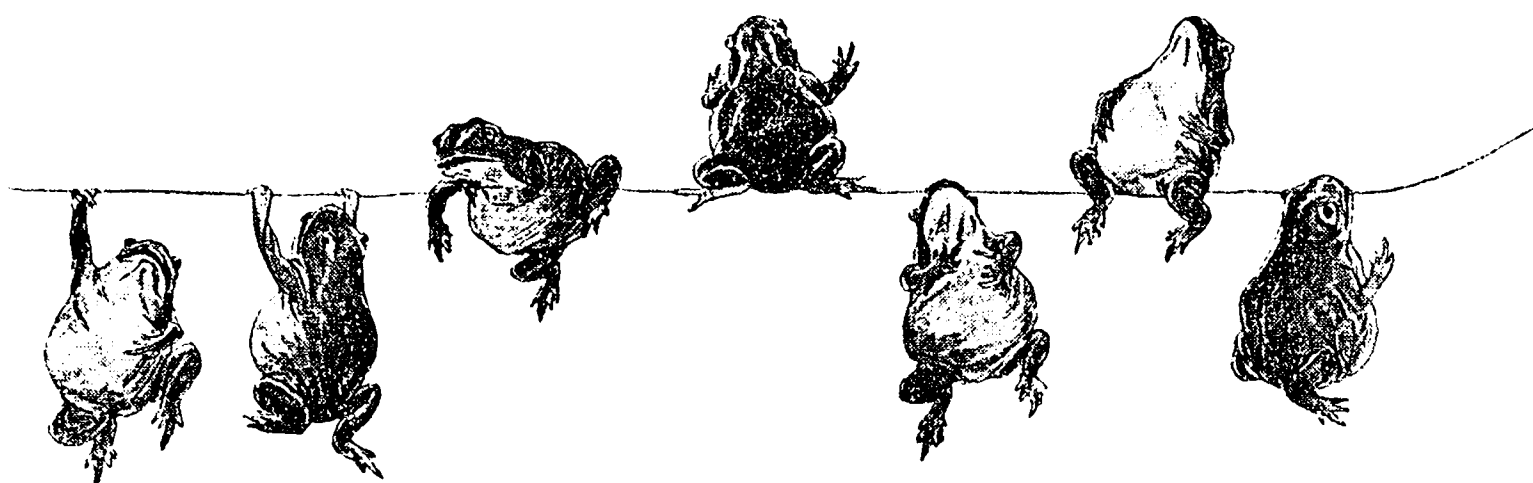

Skruptudsen og Spegesilden.

En Molbo, som var kommen ridende til Kjøbstaden, købte sig der nogle Spegesild, som han vilde tage hjem med sig. Da han ikke havde noget at gemme dem i, trak han dem paa en Snor og hængte dem paa Sadelknappen. Under Vejs kom han til en Kro, hvor han steg af for at gaa ind og faa sig noget at drikke. Imidlertid lod han Spegesildene blive hængende paa Hesten udenfor Døren. Da han havde drukket noget og begyndte at blive snurrende, fik han Lyst til at spise en af Spegesildene til Øllet og gik derfor udenfor for at hente den. Men saa skeede det, at, da han løste Knippet, faldt en af Sildene paa Jorden. Han bukkede sig derfor ned for at tage den op, men fik i det samme Haanden paa en stor

Skruptudse, som sad der paa Jorden, og da han mærkede, at den rørte sig og vilde hoppe fra ham, bildte han sig ind, idet han var bleven temmelig tykøjet af Øllet, at det var Spegesilden, der var bleven levende og vilde løbe fra ham. Han greb den derfor med begge Hænder, holdt den fast og aad den straks. Men medens den endnu krablede i Munden paa ham, sagde han: »Ja, hvad enten du kribler eller du krabler, saa skal du dog herved«.

Udgaver.

Den første udgave af vore Molbohistorier udkom 1780 i Viborg. Den blev foranlediget (ikke forfattet, som Ursin siger i sin bog om Viborg 1849 s. 207, og Werlauff i Dsk. Mndsskr. 1862 s. 383) af Dr. C. E. Mangor, hvilket fremgår af Nyerups ord i Iris August 1796 s. 284: »Hr. Doctor Mangor har sagt mig, at han gav Anledning til, at en af hans Bekjendter i Viborg satte sig hen og kastede paa Papiret de ham bekjendte og almindelig røulerende Fortællinger om Molboerne«. Endskönt Nyerup i sin »Morskabslæsning« 1816 synes at tage disse ord tilbage eller også at have forglemt dem, idet han der siger: »og ventelig er det ham selv (Mangor), som har sat det paa Papir«, så må jeg dog tilstå, at jeg ikke kan andet end holde mig til det første omtrent samtidige udsagn, navnlig fordi det forekommer mig, at historierne ere affattede i et altfor dårligt sprog til at man kan tillægge dem en så udmærket stilist som Mangor. At iøvrigt historierne kendtes længe før hin tid fremgår af, at Holberg allerede i P. Paars (1719—20) 2 bog, 2 sang sigter til Pølsekrigen, idet han synger:

»Hvad saae man Jyderne med Pølsen ey at giøre«

og at en af dem, som vi have anført nedenfor, 1744 er sat i rim af Wadskiær. Det er rimeligt, at Wielands Abderiter (1774), der bleve oversatte i Fastings Provincialblade (1778) og i Alm. Dansk Bibliothek (1779), have været den ydre foranledning til, at de danske Molbohistorier ere blevne samlede.

Titelen på den første udgave lyder i følge Chr. G. Proft's »Fortegnelse over danske Bøger«, Kbh. 1781 s. 9 (sandsynligvis lidt forkortet) således:

1 a. *Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gierninger og tappre Bedrifter, med smukke Figurer. 8. Viborg 1780.*

Den samme udgave opføres i »Bibliotheca Luxdorphiana« Pars II 1789 s. 315 med endnu kortere titel således:

1 b. *Molboernes Bedrifter. Viborg 1780.*

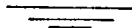

Et eksemplar af 2det oplag af denne pjece havde Nyerup i 1796 liggende for sig (se Iris Juli 1796 s. 90), og han anfører dens titel fuldstændig på flg. måde:

2. *Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjærninger og tappre Bedrifter. Dem til Ære og andre til Fornøjelse til Trykken befordret. Andet Oplag, forøget og forbedret. Viborg 1780. Trykt i det kongelige privilegerede Bogtrykkerie ved C. H. Mangor.*

Hermed stemmer et avertissement i »Tillæg til den Viborger Samler Nr. 10 Mandagen den 5te Martii 1781« sålydende: »Her i Bogtrykkeriet er nu ferdig fra Pressen, Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gierninger og tappre Bedrifter, dem til Ære, og andre til Fornøjelse, andet Oplag, forsynet med smukke Figurer som er Historiens Indhold, og koster 6 Sk. Den faaes tilkiøbs i Aalborg hos Hr. C. Wille, i Randers hos Sr. Cariin, i Aarhus hos Madam Jessen, og her paa Bogladen i Viborg«.

Optryk af denne gamle udgave af Molbohistorierne ere sandsynligvis udkomne omtrent samtidigt med den i Haderslev, thi i »Catalogus over (Heinen's) Bøger«, som solgtes på Fraugdegaard ved Odense 17 April 1820, nævnes s. 166:

3. *Beretning om Molboernes Gierninger og Bedrifter. Haderslev 1793.*

Hvad forskel der har været mellem 1ste udgave og 2det oplag af samme, kan ikke afgøres, eftersom vi til dato ikke have noget eksemplar eller nogen beskrivelse af den 1ste udgave. Af 2det oplag findes der 2 fragmentariske eksemplarer, 1 på Universitetsbibliotheket og 1 på det St. Kgl. Bibliothek. Disse 2 fragmenter stemme overens med den beskrivelse, som Nyerup i Iris giver af 2det oplag. Pjecen falder efter disse to brudstykker i tre afsnit, afdelte ved tegnet . I første afsnit indeholdes de af den almindelige udgave bekjendte: 1. Spegesilden og Aalen, 2. Mavepølsen og Hvedebrødet, 3. Bøssen og Maanen, 4. Kirkeklokken, 5. Jerngryden og Manden som gik neden hiem, 6. Storke og Hyrden, 7. Det tørstige Træ, 8. Næserne, 9. Benene, 10. Fiskevognene. I andet afsnit findes: 11. Lomme-Uhret, 12. Øllet og Humleknoppen, 13. Skruptudsen og Spege-Silden, 14. Buxerne, 15. Skibungen, 16. Lutterne, 17. Den sovende Degn, 18. Flesket i Vældkilden, 19. Den tabte Øxe, 20. Humlen i Leilen, 21. Morianen og Dyvelsdrekket, 22. Det stemplede Papiir. Andet afsnits afslutning betegnes på lignende måde som førstes, nemlig ved tegnet . I tredie afsnit findes: 23. Abekatten, 24. Helhesten, 25. Dantsen i Kirken, 26. Præstevielsen, 27. Konens Dom om Prædiken, 28. Molboerne kan hielpe sig selv, 29. Den Drukne og Melken, 30. Raketter. Herefter følger på s. (43): »Men at der, uagtet Molboerne altid har havt Ord for dumme, dog har været brave Folk og vittige Hoveder iblandt dem, det beviiser følgende Historie: 1. Fægtemesteren, 2. Kongereiser«. Og ender så eksemplaret i det Kgl. Bibliothek med s. 44 sidste linie: —den; Kiør nu frisk til, thi jeg skal altid være noget. Hvis Nyerups ord i

»Almindelig Morskabslæsning« s. 274: »3 ark i octav« ere rigtige, så mangler der altså 2 blade i slutningen af eksemplaret. Dersom man skulde gætte på, hvad der har været forskellen mellem 1ste udgave og 2det oplag, kunde man måske sige, at 1ste udgave næppe har indeholdt mere end det første afsnit, i hvilket de bedste fortællinger findes, og at andet og tredie afsnit, der indeholde en del ruskumsnusk, først ere komne til, da man så, at pjecen fandt afsætning og at den derfor passende kunde udvides. Det vilde være fortjenstligt, om nogen kunde opdrive et eksemplar af den 1ste udgave, som dog måske endnu kan findes på en eller anden bondehylde.

Efter 1793 kende vi ingen udgaver förend i 1807, da have vi:

4. »Beretning om de vidtbekjendte Moiboers vise Gjæringer og tappre Bedrifter Dem til Ære og andre til Fornøjelse til Trykken befordret. Trykt 1807.«

Trykkestedet er ikke angivet. På titelbladet findes en vignet forestillende tre mænd i en båd, som ro ud for at drukne ålen. Pjecen udgør 24 sider i 8vo og er trykt med større gothisk skrift. Efter indledningen, der lyder således:

»Til Kjøberen.

Blant alle danske Folk er der ingen, der fortælles flere Historier om, en disse Molboer. De har fra gammel Tid af havt Ord for, at være dumme og tossede; derfor høres og mangfoldige løyerlige Fortællinger om dem. Men da de ikke ere almindelig bekjendte, har man her, til en fornøyeilg Tidsfordriv, samlet de fornemmeste af dem.«

følge 14 fortællinger, af hvilke de 13 ere lig de 13 første i 2det oplag 1780 og den 14de, kaldet »Præstevielsen«, lig den 26de i samme. Det eksemplar af denne udgave, som jeg har benyttet, er af Hr. Boghandler Kousgaard skænket til Universitetsbibliotheket.

Herefter følger:

5. »Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjæringer og tappre Bedrifter. Dem til Ære og andre til Fornøjelse til Trykken befordret. Kjøbenhavn. Trykt paa I. F. Triblers Forlag, i Ulkegaden No. 107.«

Denne udgave må være trykt mellem 1813 og 18, eftersom bogbinder I. F. Tribler i dette tidsrum, i følge Københavns Vejviser, boede i Ulkegaden nr. 107. Den indeholder kun de 13 første fortællinger af den foregående udgave, men stemmer forøvrigt fuldkommen med samme, kun at enkelte former og udtryk ere forandrede f. ex. dyrt for dyre, tog f. toge, blev for bleve, de ere gaaede f. de ere gaaet, ligeledes f. ligesaa, stridet til f. stridet imod, og retskrivningen moderniseret, som det kan ses af det aftrykte titelblad. Pjecen udgør 24 sider i 8vo og er trykt med mindre gothisk skrift. Det eksemplar, jeg har benyttet, har godhedsfuldt været mig lånt af Prof. Stephens.

6. Af den umiddelbart foregående udgave haves fire forskellige optryk, et i Karen Brahes Bibliothek i Odense: »Trykt paa I. F. Triblers Enkes Forlag, Ulkegaden No. 107.« Dette optryk må falde mellem 1818 og 21. Og tre »Trykt paa P. W. Triblers Forlag, Holmensgade Nr 114,« på 16 sider

i 8vo, de to med mindre, den tredie med lidt større gothisk skrift, der falde mellem årene 1831 og 42, i hvilken tid P. W. Tribler, ifølge Vejviseren, har boet i Holmensgade no. 114. Af disse tre optryk have de to været lånte mig af Prof. Stephens, det tredie er af Hr. Kousgaard skænket til Universitetsbibliotheket.

7. »Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjæringer og tappre Bedrifter. Dem til Ære og andre til Fornøjelse til Trykken befordret. Kjøbenhavn. Trykt i Thieles Bogtrykkeri.«

Denne udgave, der er trykt med lidt større gothisk skrift på 24 sider i 8vo. følger i det hele taget de Triblerske, kun med lidt forandring i retskrivning. Såvidt jeg skønner, er den fra begyndelsen af tyverne. Det eksemplar, jeg har set, tilhører Prof. Stephens.

8. »Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjæringer og tapre Bedrifter, Dennem til Ære og andre til Lærdom og Fornøjelse til Trykken befordret. Nyeste Udgave. Kjøbenhavn, 1827. Trykt hos Direktør Jens Hostrup Schultz, Kongelig og Universitets-Bogtrykker.«

At denne udgave, således som almindelig antaget og som anført af Erslew i hans »Forfatter-Lexicon«, er besörget ved Rask, bevises ved et brev fra denne til P. A. Heiberg, der er dateret d. 28de Febr. 1828, og gemmes på Universitetsbibliotheket. Det hedder nemlig deri: »Denne Gang har jeg kun en liden Pjece nl. Molbohistorierne at sende, som jeg udgav for Löjer for at se om min Retsskrivning virkelig skræmmede Folk så meget, men hele Oplaget er næsten udsålt, og endnu for et Par Dage siden blev der bestilt 20 Exempl. til Nestved.« Han synes således virkelig at have fået bevis for, at mængden ikke lader sig anfægte af sådanne ubetydeligheder som retskrivningen, men overlader til de lærde at strides derom. Foruden de sædvanlige 13 fortællinger, der i enkelte udtryk og i sætningsforbindelsen hist og her ere ændrede, indeholder denne udgave to nye, nemlig »Den drukne og Mælken«, samt »Dansen i Kirken«, hvilke, som vi have set, findes i 2det oplag 1780 som 29 og 25. Bogen omfatter 23 sider i 8vo. Indledningen er, i overensstemmelse med ånden i Molbohistorierne, heldig ændret således:

»Blandt alle nordiske Folkefærd er der intet, der fortælles flere Historier om, end Molboerne. De have fra gammel Tid af haft Ord for at være udmærket snilde og dristige, derfor høres mangfoldige mærkelige Fortællinger om dem, af hvilke man her til en behagelig og belærende Tidsfordriv har samlet de fornemste.«

9. Et optryk af Rasks udgave, »Trykt i Græbes Bogtrykkeri,« på 22 sider i 8vo, med gothisk skrift og den gamle retskrivning, uden angivelse af år, er, ifølge »Dansk Bogfortegnelse« af F. Fabricius, fra året 1857.

10. Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjæringer og tappre Bedrifter. Dem til Ære og andre til Lærdom og Fornøjelse udi Trykken befordret. Ved V. Fausbøll. Kjøbenhavn 1862, 2det oplag samme år. (Med Illustrationer af Blache.)

11. *Molboerne, Fortællinger om deres mange og vise Gjerninger, som have gjort dem berømte over hele Verden. Ful. Strandbergs Forlag. Holmensgade 18. (Efter Vahls Bogfortegnelse fra 1866.)*

Iste afdeling af denne udgave indeholder de sædvanlige første fortællinger og ender med »Dansen i Kirken«. 2den afdeling indbefatter nogle moderne historier, af hvilke meget få kunne kaldes Molbohistorier.

12. *Molbohistorier. Ved L. R. Tuxen. Med Illustr. af Blache. Kjøbenhavn 1866.*

Denne udgave indeholder først de 30 fortællinger fra 2det oplag 1780 og dernæst adskillige fra fremmede lande, af hvilke en del have meget lidt at gøre med Molbohistorier.

13. Et andet optryk af Rask's udgave med gothisk skrift. *Nyeste Udgave. Kjøbenhavn 1870. Forlagt af H. Brix.*

14. *Molbohistorier Ved L. R. Tuxen Med Illustrationer af B. Olsen. Kbh. 1875.*

Dette er en betydelig forkortet udgave af Nr. 12. Da nærværende udgave nærmest skulde være en folkelig, kunde der ikke være tale om at optrykke den gamle udgave, eftersom denne i sin sprogform er mindre heldig. Jeg har derfor taget mig den samme frihed som Rask, nl. hist og her at lempe lidt ved teksten, hvilke forandringer dog ene røre sprogsformen, ikke selve fortællingerne. Kun har jeg udeladt 4 af de historier, jeg havde optaget i min forrige udgave, og tilføjet 5 nye. Jeg må tillige bemærke, at jeg i denne udgave er afvejen fra de tidligere udgavers gamle orden, idet det forekommer mig, at fortællingerne naturligen falde i 2 grupper, nemlig først: Beskrivelse af Land og Folk og dernæst: Kampen med Fjenden. Og jeg tror, at, hvis en kommende digter vilde behandle det hele Molbostof i et komisk helte-digt, kunde det passende lægges til rette på denne måde. I fordelingen af fortællingerne i det enkelte indenfor de to rammer har hr. Bojesen af kunstneriske hensyn haft frie hænder.

Fortællingerne.

Nyerup antog først, at vore Molbohistorier kun vare efterligninger af de tyske Schildbürgergeschichten, men kom siden til den anskuelse, at nogle af disse ialfald ligeså godt kunde være fødte i en jysk som i en tysk hjærne. Sandheden er, at de, ligesom såmange eventyr, sagn, religiøse og moralske forestillinger, ere fællesgods for hele vor japetiske race, og at det vanskelig nogen sinde vil kunne afgøres, om de ere gåede fra nation til nation ad en historisk påviselig vej eller om de ere erindringer fra racens ældste tider, der hos de enkelte individer af samme i tidernes løb have antaget en ofte, som rimeligt var, meget forskellig skikkelse. Jeg skal i det følgende, for sammenligningens skyld, gengive nogle tilsvarende fortællinger, som jeg har truffet på hos andre nationer. Det er ikke at tvivle på, at man ved en mere udstrakt søgen vil kunne påvise alle vore fortællinger anden steds og påvise dem på mange forskellige punkter.

Storke og Hyrden.

Denne fortælling findes allerede i al korthed i *Bebelii Opuscula noua, Argent. 1508.* E Meier har den ligeledes i sine *Deutsche Sagen, Sitten und Gebräuche aus Schwaben II, 366,* og I. W. Wolf i *Hessische Sagen s. 161.*

Sortebærrerne

Denne fortælling er meddelt mig af hr. arkivsekretær Krarup. Jfr. »En Fejltagelse« i Tuxen's *Molbohistorier 1866 s. 29;* endvidere »De levende Blommer« i Tuxen s. 181, og i »Die Abenteuer der sieben Schwaben durch H. Freimund 4 Aufl. 1855, s. 23

Skibsungen.

Denne fortælling findes ikke i den mindre samling af *Molbohistorier*, men kun i 2det oplag 1780. I »Udvalg af L. Engelstofts Skrifter« bd 3 s. 415 siger E. i et brev til dr. Mynster, dateret Thisted d. 10 Aug. 1821: »Jeg traf just en Skude, som i 12 Timer var

seilet her over fra Mandal, og stod nu paa den tørre Strand, omtrent som den, Molboerne fortælles at have sat paa Græs, med den Forskiel, at den stod i Sand«.

Det tørstige Træ.

I »Die Schildbürger« (se Hagens *Narrenbuch s. 188*) fortælles denne historie således:

Ikke langt fra Schilde i Misnopotamia flød et vand, ved hvis bred et stort nøddetræ holdt hus. En stor gren på samme hang ned over vandet og manglede kun lidt i at berøre det. Det så en gang Schildborgerne, og eftersom de vare enfoldige, kærlige og fromme folk, sådanne som man nu finder få af blandt bønderne, så ynkedes de såre over det gode nøddetræ og havde megen medlidenhed med det, gik derfor til råds for at betænke, hvad der dog kunde være det gode nøddetræ magtpåliggende, siden det således böjede sig ned mod vandet. Da der nu var falden mange meninger herom, sagde tilsidst Hr. Sognefogden: »Ere i dog ikke nogle narre, i kunne jo dog vel se, at træet står på et tört sted og böjer sig mod vandet, af den grund, at det gärne vil drikke.« Han kunde heller ikke tro andet, end at den selvsamme nederste gren på træet var dets snabel, som det strakte ned for at drikke. Schildborgerne fattede hurtigt en beslutning: de troede at udføre en barmhjertighedsgærning, når de gave det at drikke, gjorde derfor et tov fast i toppen af træet, stillede sig på den anden side af vandet og droge træet med magt ned, formenende på denne måde at give det at drikke. Da de næsten havde det ved vandet, befale de en at stige op i træet for fuldstændig at dyppe dets snabel i vandet. Men idet han nu stiger op og dypper grenen ned i vandet, går tovet itu for bønderne, træet springer atter tilbage og en gren slår hovedet af bonden. Hovedet faldt i vandet, uden at bønderne så det, men kroppen faldt ned fra træet og havde ikke længere noget hoved. Derover bleve bønderne

meget forskrækkede, de rådsloge straks og spurgte hverandre indbyrdes, om han også havde haft et hoved, da han steg op i træet. Men ingen af dem vidste det. Sognefogden sagde, at han troede forvist, at han intet havde haft, da han gik ud med dem, thi han havde råbt 3—4 gange til ham, men aldrig fået et svar fra ham. Hvoraf han da sluttede, at havde han ikke hørt det, så havde han heller ingen ører haft, og havde han ingen ører haft, så havde han heller intet hoved haft, thi ørerne måtte jo sidde på hovedet. Dog vidste han ikke dette for ganske vist, det var derfor hans råd, at man skulde skikke en hjem til hans kone og lade spørge, om hendes mand også havde haft sit hoved i morges, da han stod op og gik ud med dem. Konen sagde, at hun vidste det ikke, men det vidste hun, at da hun forgangne lørdag vaskede ham, da havde han endnu sit hoved og meget snavs bag ørerne; siden havde hun ikke rigtig givet agt derpå. »Men derhenne på væggen«, sagde hun, »hænger hans gamle hue; hvis hovedet ikke sidder deri, så må han jo have taget det med sig ud, eller også lagt det et eller andet sted hen, som jeg ikke kan vide.« Altså søgte de under huen på væggen, men der var intet. Og kan endnu den dag i dag ingen i hele landsbyen sige, hvordan det dog er gået til med Schildborgerens hoved, om han har ladet det blive liggende derhjemme, eller han har taget det med ud.

Vi se heraf, at den fortælling, der hos os findes selvstændig under titelen »Den Hovedløse«, i den tyske fremstilling er bleven forbunden med historien om det tørstige træ; medens derimod den sidste del af fortællingen i den danske fremstilling er bleven selvstændig hos Tyskerne, som det vil ses af indledningen til »Die Schildbürger« (se Hagens Narrenbuch s. 11) og af følgende historie hos Meier II, 367:

Gansloserne havde en gang ladet grave en brønd og vilde så uhyre gerne vide, hvor mange mand dyb den vel kunde være. Da lagde sognefogeden en stang tværs over brønden og hængte sig ved samme og befalede, at et menighedsråd skulde hænge sig ved hans fødder, og ved dennes igen en anden og således fremdeles, indtil man kom til bunden. Der hang nu allerede 5 eller 6 af dem ved hverandre og trak alle tilsammen i sognefogedens fødder, således, at byrden næsten blev denne for svær og hænderne vare nær ved at glide ham af stangen. Men da besindede han sig hurtig og råbte: »holder fast, i der forneden, jeg må en gang spytte i hænderne.« Og — plump! Der lå sognefogeden med sine menighedsråd i brønden. Jeg ved nu ikke, om de endnu ere deri eller ikke.

Nedenfor giver jeg en anden fremstilling af denne historie, således som den findes i Hjorts Börneven.

Den Hovedløse.

I et brev fra H. J. Hansen til Rask, dat. Ribe d. 10 Nov. 1829, hedder denne fortælling »Skovhugsten« og lyder således:

Nogle Molboer skulde i Skoven for at fælde Træer og køre dem hjem, de fulgtes altså ad til Vogns. På Halvvejen tabte den forreste sin Økse; den næstfølgende så dette, troede at hin med Villie lagde Øksen på Vejen, og mente, at han skulde gøre ligeså, lagde altså sin Økse ved den forriges, og således gjorde alle følgende. Da de nu kom i

Skoven, manglede de Økser og vidste ikke, hvorledes de skulde få Træerne fældede. Da foreslår den kløgtigste af dem, at en skulde [gå] op i Træet i en Kløft og at der skulde bindes et Reb om Benene på ham, hvori de andre skulde trække, så måtte fælles Kræfter nok kunne rive Træet omkuld. Dette Råd fulgtes, men til liden Både for god Karl, som var i Træet, ti ved den megen Sliden og Trækken rev de ham Kroppen fra Hovedet, som blev siddende i Kløften, hvor de ej kunde blive det var. De studsede ved at se den hovedløse Mand og begreb ikke, hvorledes han kom til Skoven og op i Træet uden Hoved, førend en forsikkrede dem, at han vist nok havde havt Hovedet med sig, ti han så det, da de søbede sammen af Fadet om Morgen.

Jærngryden og Manden, som gik nedenum hjem.

I Wadskiærs »Lykønskings-Riim Til Vel-Ædle og Høy-fornemme Hr. Christopher Otto Schmidt, Velbestalter Hof-Skriver ved Hans Kongl Høyheds Cron-Printzens Hof-Etat, Og Vel-Ædle og Dyd-Artede Jomfrue Jfr Anna Elisabeth Lindegaard, Da De i en Tall-rig og anseelig Forsamling celebrerede Deres Æres- og Glædes-Dag paa Hellerup Gaard i Fyen den 15de Julii 1744« er denne historie fortalt på følgende måde:

At nogle Molboer, som havde seet en Gryde I Aarhus paa et Gulv at kaage end og syde, Som den, der nyelig var fra Ilden baaren ind, Forundrede sig stærkt i deres Molbo-Sind. Og sagde: see engang en Mæster af en Gryde Der paa det blotte Gulv foruden Ild kand syde, Den kom os vel tilpas, at have paa vort Land, Hvor vi maa tage det saa knapt med Ildebrand. Hvad Konen peb og sang, hun maatte dennem unde Den Gryde som saa fix, i hvor den sattes, kunde Opkaage af sig selv paa ret Mirakel-Viis, Dem undrede, at hun den loed for saadan Priis. Da de nu kom til Baads og hiem ad Coursen satte, De vidste Gryden ey paa Reysen nok at skatte For deres Følgeskab, som ikke havde seet Det Jern-Tegn, som var af den Jern-Gryde skeet. For nu Experiment end underveys at giøre, Og Grydens Konster strax for Lyset at fremføre, At den foruden Ild, i hvor den bliver satt Kand kaage af sig selv og syde meget brat, Da fyldes den med Vand og settes ud paa Bølge, Som den nu med sin Vægt til Grunden maatte følge, Og det oprørte Vand skiød derved Bobler op: Det heder, sagde de, at syde i Galop! Men Gryden borte blev, hvorfor de maatte byde En Svend at springe ud og hente deres Gryde, Da han med Gryden gik nu een og samme Vey, Forundrede de sig, hvorfor han kommer ey. Men en forstandig Mand, som var med dem om Borde Og fandt sig strax deri, saaledes fik til Orde: Han vide maa en Vey, som falder meere nem, Og neden om er reyst med Gryden forud hiem.

Hummerne.

Meddelt af C. Rosenberg i »Om og fra Dk. og Danskerne« s. 73.

Næserne og Benene.

Dette er vel oprindelig den samme historie, der har splittet sig i tvende, i det mindste gå fortællingerne

i de forskellige redactioner over i hinanden. I »The Wise Men of Gotham« (se nedenfor) lyder den rode fortælling således:

En gang var der 12 mænd fra Gotham, som droge ud for at fiske, og nogle vadede i vandet og andre stode på tørt land. Da de vendte hjem, sagde den ene til den anden: vi have i dag udsat os for vidunderlig store farer i vandet, Gud give dog, at ingen af os må være druknet. Ja hillemand, sagde den ene til den anden, lad os få det undersøgt, vi vare 12, da vi droge ud. Derpå talte de sig selv, og hver mand talte 11, og den 12te mand talte aldrig sig selv med. O ve, sagde den ene til den anden, der er en af os druknet. De gik da tilbage til bækken, hvor de havde stået og fisket, og søgte allevegne efter ham, som var druknet, og klynkede allesammen meget. Da kom en hofmand ridende forbi og spurgte, hvad det var, de søgte efter, og hvorfor de vare så sorrigfulde. O, sagde de, vi gik i dag ud for at fiske i bækken, og 12 vare vi, da vi droge ud, men nu er en af os druknet. I, sagde hofmanden, tæl, hvormange i ere, og en sagde 11, thi han talte ikke sig selv med. Godt, sagde hofmanden, hvad ville i give mig og jeg skal få 12 mand ud af det. Gode herre, sagde de, alle de penge, vi have. Giv mig pengene, sagde hofmanden, og begyndte med den første og gav ham sådan en over nakken, at han vandede sig, medens hin sagde: det var en! Og således tracterede han dem alle, så de gave sig derved. Da han kom til den sidste, slog han ordentlig til, idet han sagde: her er den 12te mand. Gud velsigne dig, at du fandt os vor kære broder!

I »Die Schildbürger« (Narrenb. s. 163) læser man følgende historie:

Efterat nu kejseren var dragen bort og havde efterladt Schildborgerne nogle gode levninger, bleve de enige om at fortære disse i en landsby, förend de atter vendte hjem. Altså ilede de i galop på deres kæpheste ind i den nærmeste landsby og soldede på kraft. Og da de vare mætte og drukne, og der dog endnu var noget tilbage, som også måtte soldes op, påkom der dem en lyst til at spadsere ud på en dejlig grøn mark, for ligesom andre junkere at forlyste sig, fordöje maden og forberede sig til et andet måltid. Altså gik de ud og lejrede sig i det grønne græs, soldede til aften og havde forsvarlig borgermod, endskönt de kun vare bønder. Men da de alle havde bukser på af en og samme farve og, medens de soldede, havde fået benene ind imellem hinanden, se, da skeede det, nu da de skulde hjem, at ingen kunde kende sine födder eller ben, fordi de alle vare af én farve. Der sade de da og så på hverandre, medens enhver af dem frygtede for, at en anden skulde tage hans födder, eller han en andens ben; vare derfor alle i stor angst. Da de nu sade der og gabede på hverandre uden at vide, hvad de skulde göre, se, da kom en af en hændelse ridende forbi. Ham kaldte de hid, klagede deres nød for ham og bade ham om, at han vilde hjælpe hver af dem til sine födder igen. Hvis han kunde det, så vilde de ikke blot takke ham meget, men også betale ham godt. Han svarede, at det kunde han meget let, og steg med det samme af hesten, og da han havde hugget sig en dygtig prygl, trådte han ind mellem

bønderne og begyndte ved den første den bedste at slå løs på benene. Enhver, som han traf, sprang hurtig op og havde igen sine ben, thi fyren havde fundet dem til ham. En alene blev siddende og sagde: »kære herre, skal jeg ikke også have mine ben? vil de ikke også tjene pengene hos mig? eller ere disse mine?« Men hin svarede: »vent, lad os se!« og gav med det samme også ham et dygtigt slag. Så sprang også denne sidste op, og altså havde bønderne igen fået hver sine födder, vare glade, gave manden en drikkeskilling, droge hjem og tænkte en anden gang at tage sig i vare.

Hullet.

Taget fra Jul. Strandbergs »Molboerne« (1866).

Kirkeklokken.

Denne fortælling lyder i »Die Schildbürger« (se Narrenbuch s. 195) således:

På en tid, da der var stor krigsalarm, frygtede Schildborgerne meget for, at fjenden skulde røve dem deres gods og ejendele; men især vare de ængstelige for deres rådhusklokke, idet de indbildte sig, at man vilde føre den bort for at støbe bøsser deraf. Altså bleve de, efter megen rådslagning, enige om at nedsænke den i søen indtil krigen var forbi, for derefter, når krigen var ovre og fjenden væk, atter at drage den frem og hænge den op. Bære de den derfor ned i et skib og føre den ud på søen. Men da de vilde kaste klokken i søen, sagde en hændelsesvis: »men hvorledes finde vi stedet igen, hvor vi have udkastet den, når vi atter gerne ville have den«. »Derover skal du ikke lade dig vokse grå hår i« etc., sagde sognefogden, gik i det samme til og skar med en kniv en skure i skibet på det sted, hvor de havde kastet klokken ud, sigende: »her, ved dette skår, ville vi finde den igen«. Blev altså klokken kastet ud og nedsænket. Men da krigen var til ende, fore de atter ud på søen for at hente deres klokke, og fandt vel skuren på skibet, men klokken kunde de dog ikke finde, ej heller stedet i vandet, hvor de havde nedsænket den. Mangle de derfor endnu den dag i dag deres gode klokke.

I I. H. Schmitzes »Sitten und Sagen des Eifler Volkes« I, 108 finder man den samme historie i kortere form. Jfr. endvidere S. Sørensens »Indiske Æventyr og Molbohistorier« s. 42.

Spegesilden og Alen.

På Engelsk gives der en folkebog, der hedder »The Merry Tales of the Wise Men of Gotham« og skriver sig fra begyndelsen af det 16de århundrede. Denne er senere flere gange bleven oplagt, men som det er gået med de danske optryk af Molbohistorierne således er det også gået med de engelske af The Wise Men: oplagene ere i kort tid forbrugte og ere nu næsten uoverkommelige*). Et af de nyeste optryk er besörget ved den fortjenstfulde oldgransker J. O. Halliwell, London 1840**). Heri finde vi som nr. 7 følgende fortælling:

*) Prof. Stephens besidder dog adskillige af disse optryk.

**) Blev i sin tid lånt mig af afdøde prof. Svend Grundtvig.

Da hin bekjendte Langfredag var kommen, rådsloge Gothams mænd om, hvad de skulde gøre med deres ferske sild, deres røgede sild, deres bretlinger og deres saltede fisk. Da rådførte de sig med hverandre og bleve enige om, at alle sådanne fisk skulde kastes i dammen eller kærret, som var midt i byen, at deres tal kunde vokse til næste år. Enhver derfor, som havde nogle fisk tilbage, kastede dem i dammen. Da sagde en: jeg har endnu såmange røgede sild tilbage. Godt, sagde en anden, og jeg har endnu såmange hvidlinger. Straks skreg en tredie: jeg har endnu såmange bretlinger. Og, sagde den sidste, jeg har såmange saltede fisk. Lad dem alle uden forskel komme i den store dam, og vi kunne være sikke på at leve som herremænd næste år. Ved begyndelsen af næste faste gave de sig straks i færd med at udtømme dammen, i den tro, at de vilde få fisk, men bleve meget overraskede ved kun at finde en stor ål. O, sagde de, gid en ulykke må times denne ål, thi han har ædt vore fisk op. Hvad skulle vi gøre ved ham, sagde den ene til den anden. Slå ham ihjel, sagde en. Hak ham i stykker, sagde en anden. Nej, ikke det, sagde en tredie, men lad os drukne ham. Ja, lad os det, sagde de alle. Altså gik de straks til en anden dam og kastede ålen i vandet. Lig nu der, sagde disse vise mænd, og sørg for dig selv, for af os kan du ikke vente nogen hjælp.

Der er en anden historie, som ofte kommer igen i mange forskellige former i folkelige fortællinger, den handler om kampen mod et (ubekendt) dyr, et (formentligt) uhyre. Det kan synes tvivlsomt, om vor historie oprindelig hænger sammen med denne. I Tyskland ere de imidlertid blandede sammen i den gamle folkebog, kaldet »Geschichte der Schildbürger oder das Lalenbuch«, der første gang udkom 1598, og 1811 er optaget i F. H. von der Hagens Narrenbuch. Heri findes nemlig følgende fortælling:

En stakkels uskyldig krebs var en gang gået vild, og da den formentede at krybe i et hul, kom den til al ulykke til landsbyen Schilde. Da nogle havde lagt mærke til, at den havde såmange fødder, kunde gå både baglængs og forlængs, og var udrustet med alle lignende dyder, som en ærlig og redelig krebs er i besiddelse af, bleve de derover overmåde forskrækkede, rørte allarmtrommen, kom alle sammen omkring dette uhyre af et dyr og rådsloge om, hvad det dog kunde være for et væsen. Ingen kunde finde på det, indtil endelig sognefogeden sagde, at det vist var en skræder, eftersom den havde en saks hos sig. For at udforske dette, lagde bønderne den på et stykke tøj, og hvor krebsen krøb omkring på samme, der klippede en med en saks bagefter den. Thi de kunde ikke tro andet, end at krebsen som en retskaffen skrædermester tegnede mønsteret til en ny klædning, hvilket de vilde efterligne, skare altså tilsidst tøjet ganske itu, så det ikke mere duede til noget. Da de nu så, at de havde taget fejl, trådte en af dem frem og sagde, at han havde en meget forfaren søn, som i tre dage havde vandret to mile vidt og bredt omkring og havde set og oplevet meget; han tvivlede ikke på, at han måtte have set flere sådanne dyr, og vidste, hvad det var for et. Altså blev der sendt bud efter sønnen.

Han beså dyret pålangs, bagpå og forpå, men vidste ikke, hvor han skulde gribe det an eller hvor det havde hovedet. Thi når krebsen krøb tilbage ad, så mente han, den havde hovedet ved halen, kunde derfor slet ikke finde sig til rette deri, men sagde endelig: »nu har jeg dog i mine levedage set meget forunderligt, men noget sådant er ikke kommet mig fore. Dog hvis jeg skal sige, hvad det er for et dyr, så udtaler jeg, ifølge min visdom, at hvis det ikke er en due eller en stork, så er det visselig en hjort; en af disse må det være.« Schildborgerne vidste nu ligesåmeget som før; og når nogen vilde gribe den an, tog den ham således fat med saksen, at han begyndte at råbe om hjælp og skribe: »det er en morder, en morder!« Da de andre så det, så havde de allerede nok, satte derfor retten straks, øjeblikkelig, uden ophold, på minuttet, på stedet, ilsomt, just der, på selvsamme sted, på pletten, hvor bonden var bleven bidt, og lode en dom udgå over krebsen, der lød omtrent således: »Eftersom ingen ved, hvad dette er for et dyr, men det viser sig (efterdi det havde bedraget dem, idet det udgav sig for en skræder og dog ikke var det), at det er et bedragerisk og skadeligt dyr, ja en morder, så kendes for ret, at det, som en bedrager og morder, skal henrettes med vand og hvad dertil hører.« Det blev derpå befalet en at udføre denne dom. Samme tog krebsen på et bræt, bar den ned til vandet, og gik hele menigheden i Schilde med. Da blev den i alles nærværelse og påsyn kastet i vandet. Men da krebsen nu følte, at den atter var i vandet, sprællede den og krøb tilbage ad. Det så bønderne, da begyndte nogle af dem at græde og sagde: »Nu må man vel blive blød om hjertet, se dog, hvor det gör ondt at dö!«

Hos Bebelius finde vi denne historie i forkortet form (se De simplicibus rusticis et cancro), men der er ikke tale om drukning, der dræbes dyret med stænger (? admotis a longe tormentis).

I Indien møde vi den samme fortælling senest 432 år efter Christus, sandsynligvis allerede 250 år før Chr. I en af de Buddhistske Játakaer fortælles der nemlig, inden i en anden historie, at

(En skildpadde var sluppen ind i en dam, anlagt til morskab for kongens små sønner. Forskrækkede over uhyret klagede disse deres nød for faderen.) »Af kærlighed til sine sønner blev kongen vred og befalede, at skildpadden skulde straffes. Da sagde nogle: han er kongens fjende, vi må komme ham i en morter og støde ham; andre: vi må koge ham tre gange og spise ham; atter andre: vi må riste ham over gløder; andre igen: vi må stege ham i hans egen skal. Men en af kongens rådgivere, som var bange for vandet, sagde: vi må kaste ham i vandet i Yamunástrømmen, der vil han finde en gruelig død, mage til straf er der ikke. Da skildpadden hørte denne tale, løftede den hovedet i været og sagde: ak, hvad ondt har jeg gjort dig, at du tiltænker mig en slig straf? nej, enhver anden straf kan jeg finde mig i, men denne er for hård, tal dog ikke således. Da kongen hørte dette, sagde han straks: det er netop det, der skal göres ved ham, og befalede at kaste skildpadden i Yamuná.«

Mavepølsen.

Hentydning til denne fortælling finde vi, som allerede ovenfor nævnt i Holbergs Peder Paars, endvidere i et festdigt af C. F. Wadskiær, kaldet: »Jydernes Forsvar og Berømmelse, da Chr. Lintrup og Mette Holmsted celebrerede deres Brøllups-Fest 7 Nov 1742«, s. 3 og fig.

Da dog den heele Verden veed
Af Jyderne at sige,
Af deres Dyd og Tapperhed
Og vidt-berømte Krige,
Hvor de har streiffet Verden om
Med stærke Jyde-Næver
Og feydet mod det stolte Rom,
Som end for dennem bæver,
Som zitrer end ved deres Navn,
Naar hun det hører sige
Og kand fortælle Kiøbenhavn
Om det var Pølse-Krige
(Hvorfor man her beskylder dem)
Da de til Velskland droge etc.

Hovedpunktet i denne fortælling er kampen med et frygteligt, ubekendt dyr. Den samme tanke have vi allerede ovenfor set fremstillet i historien om krebsen. I *The Merry Tales* etc., 9de fort., er uhyret en græshoppe:

En gang var der en mand fra Gotham, som da han gik ud for slå i engen, traf på en stor græshoppe. Straks kastede han sin le og løb hjem til sine naboer og sagde, at Djævelen var ude på marken og hoppede omkring mellem græsset. Da vare straks alle mand rede til med kølver og stænger, hellebarder og andre våben at slå græshoppen ihjel. Men da de næsten vare komne til stedet, hvor græshoppen skulde være, sagde den ene til den anden: Lad os korse os for Djævelen, thi vi ville intet have at gøre med ham. Og så vendte de igen tilbage og sagde: det var en gudslykke, at vi ikke gik videre i dag. O, i kujoner, sagde han, hvis le lå i engen, hjælp mig at hente min le. Nej, svarede de, det er bedre at beholde sit skind helt; du må hellere miste din le end styrte os alle i fordærvelse.

I »Die Geschichte von den Sieben Schwaben« er det formentlige uhyre en hare. Da originalen indeholder et par vanskelige ord, tillader jeg mig at meddele fortællingen i grundsproget:

Wie die sieben Schwaben den Strauss bestehen.

Nun ging's voran in langsamen Schritten gegen den Busch zu, wo, wie der Seehaas sagte, der Drach sich aufhalte. Als sie schon ganz nahe waren, sagte der Spiegelschwab: »Mich grimmt's im Bauch, und ich muss abseiten.« Das wollte der Allgäuer nicht leiden, und er sagte: »er sollte mit den andern mit machen, und nicht apart thun.« Der Spiegelschwab versetzte: »er wolle ja nur spioniren gehen, wo das Thier stecke.« »Lass es stecken, sagte der Allgäuer, wo es steckt, und bleib, sag ich.« »Jetzt seydt stät, und haltets Maul, rief der Seehaas; und lugt und los't.« Und wie sie nun gegen den Busch weiter vordringen, und lugen und losen, siehe, da liegt ein Haas im Busch,

der lugt und los't auch, und macht ein Männle, und erschrickt, und lauft davon. Die sieben Schwaben aber blieben stehen ganz erstaunt und erstarrt. »Hast's gesehn? hast's gesehn?« rief einer um den andern; und »es war so gross wie ein Pudelhund — wie ein Mastochs — wie ein Trampelthier,« sagte einer um den andern. »Bugost!« sagte zuletzt der Allgäuer, wenn das kein Haas gewesen, so weiss ich den Gründten von keinem Büchel zu unterscheiden.« »Nun ja, Haas hin, Haas her!« sagte der Seehaas; ein Seehaas ist halt grösser und grimmiger, als alle Haasen im heiligen deutschen Reich.« Und das hat er gut gemacht. — Dieses Thiergeschlecht aber, mein' ich, wird seit der Zeit wohl ausgestorben seyn, wie die Mammuth.

Man kan endvidere sammenligne historien »De quodam Histrione« hos Bebelius:

Da en gøgler i Sachsen gik forbi en bys galge og så, at en mand, som kort tid i forvejen var bleven hængt, havde et par udmærkede støvler på, forsøgte han, dreven af fattigdom, at tilegne sig samme. Men da han ikke kunde trække dem af, eftersom fødderne vare svulmede op, så skar han fødderne af og tog dem med støvlerne på med sig ind til bonden, hos hvem han om natten lå i den varme stue. Der satte bonden også en nyfødt kalv ind om natten for at den ikke skulde fryse. Efterat gøgleren havde fået støvlerne trukket af fødderne, drog han bort tidlig om morgenen, før folkene vare ståede op, men lod fødderne blive tilbage i værelset. Da bonden, efter endelig at være stået op, ikke fandt andet end fødderne hos kalven, fik han, eftersom han ikke vidste, at gøgleren var gået bort, mistanke om, at kalven havde slugt ham lige til fødderne. Sagen blev derfor meddelt naboerne, og kalven derpå dømt til at brændes, thi dersom den allerede som nyfødt havde udført en sådan ildgerning, så kunde der befrygtes langt skrækkeligere ting af den, hvis den skulde leve længere. — Andre med mere skønsomhed fortælle, at hine landsbyfolk alle bleve slåede med en sådan skræk, at de, efter først at have forsøgt bevæbnede at trænge ind i huset, hvorfra husbonden med sin familie var flygtet, og at undersøge dyret, senere, da ingen vovede først at gå ind, efter fælles råd stak ild på huset, idet de mente, at det var rådeligere at afbrænde huset end at sætte noget menneskeliv på spil.

Fiskevognene.

Denne fortælling synes at have nogen sammenhæng med følgende (»De quodam suspenso«) hos Bebelius:

I Basel var en gang en kobbersmed bleven hængt. En, der ikke vidste noget herom, ilede i den dybe nat til torvet i Basel. Da han imidlertid blev bange for, at portene endnu vilde være lukkede, eftersom han havde gået temmelig stærkt, så lagde han sig til hvile under et træ ikke langt fra galgen. Ikke længe efter kom der andre, som også skulde til torvet. Da de så op imod galgen og genkendte den hængte, råbte de til ham, om han vilde med dem til torvet. Herved

vaktes han, som havde lagt sig til hvile under træet, og råbte: ja vent lidt, kammerater, så kommer jeg. Hvorover hine, der troede, at det var den døde, der talte, bleve så forskrækkede, at de ilsomt skyndte sig bort og vare nærved at rende livet af sig under vejs. Bestandig fulgte den anden efter, sigende: vent dog, jeg beder eder, jeg vil med. Men jo mere han råbte og jo stærkere han fulgte efter, desto mere skyndte de andre sig, så at de tilsidst vare halvdøde, da de ankom til byens porte, og først efter lang tids forløb kom de sig igen af den store forskrækkelse.

Humblebien i Lægelen.

Jfr. hermed »Krigen og den Skudte« hos Tuxen s. 35; endvidere H. Freimund, Die Abenteuer der sieben Schwaben s. 26: »Wie die sieben Schwaben durch das blaue Meer schwimmen«. I H. J. Hansens ovennævnte brev til Rask er denne fortælling kaldt »Spyfluen« og forekommer i flg. form:

Da der var Krig i Landet, vare også nogle Molboer udskrevne til Soldater; de vare forsamlede i Kroen og gjorde sig tilgode med Brændevin og Øl; tilfældigvis var en Spyflue kommen ned i Kruset og surrede; da Molboerne just sadde tavse ved Bordet, troede de, at denne Surren var Lyden af Trommen og at det var Tid at vandre mod Fjenden; de løbe altså ud, men i dette Hastværk løb én af Selskabet Hovedet mod Dörstolpen, fór tilbage, faldt om og sagde: Hils min Fader at jeg er død, det første Hoved, Fjenden fik, var mit.

Efter Rasks udgave optog Hjort i sin Danske Börneven 1839 seks af Molbohistorierne og tilføjede

desuden følgende variant til den sidste del af historien om det tørstige træ:

Da Molboerne skulde ringe med deres kirkeklokke til amindelse om höjsalig Kong Frederik den Fjerde, således som skik endnu er i landet, når en kongelig person henover, så vilde hverken klokker eller herremand give reb dertil, thi der skulde ringes flere gange daglig, og det bedste nye reb kunde vel opslides derved. Men da Molboerne også vare folk, som havde lært, hvilken skønne dyd sparsomhed var, så hittede de på, hvordan man alligevel kunde ringe med den lille stump reb, som sad i klokken. De hentede nemlig kirkens brandstige og lode en krybe op og hænge sig ved stumpen; når han var oppe, skulde den anden holde ham i benene, denne igjen en tredie, og så fremdeles, indtil de nåede jorden, hvor den nederste skulde stå og trække i alle de andre, og således ringe til ære for kongen. Men da de nu alle havde fat ved hverandre, begyndte det at gøre ondt i hænderne på den øverste, der holdt om rebet. Han råbte da til ringeren: Hold stille lidt, imens jeg spytter i hænderne! Derpå slap han med begge hænder for at spytte i dem, hvorudover de alle faldt ned og ynkelig ihjelsloges til hobe.

Ligeledes har M. Hammerich optaget to af Molbohistorierne i sine »Danske og Norske Læsestykker I«, se Indbydelsesskrift fra Borgerdydsskolen på Christianshavn for 1862; ligesom også adskillige af dem ere gåede over i en del danske læsebøger, der ere udkomne efter den første udgave af denne bog.

